JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. **Woensdag 30 November.** **N°. 95.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... f 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* .... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is *zestig duiten* voor de *vijf woorden*, behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

EXTRACT *uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, *den* 19 *November* 1853. (No. 7.)

Gelet, enz.:
Is goedgevonden en verstaan:
Eerstelijk: Enz.
En *Tweede:* Te bepalen, dat, althans vooreerst:
Geene voortzetting of uitbreiding zal worden gegeven aan den exceptionelen maatregel, genomen bij besluit van 19 Mei 1853 No. 2, bij hetwelk op de daarbij omschrevene wijze, eenige jongelieden ter beschikking van den direkteur der kultures zijn gesteld.
In verband hiermede, geene toelating meer zal worden verleend tot het doen der examina, bedoeld bij staatsbladen 1839 No. 38 en 1844 No, 35.
Afschrift, enz.

Accordeert met voorschreven register.
De Algemeene Secretaris,
A. PRINS.

Civiel Departement.

WEDER GESTELD:

In het genot van pensioen, *J. J. Hobeijn*, gewezen zoutverkooppakhuismeester te Djuwana, residentie Japara.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kontroleur der 1ste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures *W. F.* baron *van Reede van Oudtshoorn*, en aan den sekretaris der residentie Ternate *C. A. de Mulder*.

Schutterijen, enz.

BENOEMD:

BIJ DE SCHUTTERIJ TE TERNATE.

Tot kapitein-kommandant, de eerste luitenant *J. A. Jungmichel*, thans tijdelijk belast met het bevel over genoemd korps.
Tot tweeden luitenant; de sergeant *A. W. J. Coldenhoff*.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit de betrekking van plaatselijken adjudant te Weltevreden, de eerste luitenant der infanterie *J. B. A. Brumsteede*.

BENOEMD:

Tot plaatselijken adjudant te Weltevreden, de eerste luitenant van het eerste bataillon infanterie *G. J. Muller*, met bepaling, dat hij bij het wapen der infanterie zal worden gevoerd *à la suite*.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland.
Aan de luitenants-kolonel der infanterie *P. Wetzelaar* en *J. H. Logeman*.
Aan de kapiteins der infanterie *K. F. Steelman*, *J. F. Sorg*, *A. Ph. van der Schoor*, *J. F. Schoemaker*, *G. H. von Proeck*, *F. J. Raebel*, *W. A. J. J. Walter*. *J. Schwab* en *H. van Houten*.
Aan den kapitein der artillerie *J. Alberti*.
Aan den kapitein plaatselijken adjudant *J. van Dam*.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Chef der Geneeskundige Dienst,

IS GEPLAATST:

Bij de expeditionnaire troepen in het Palembangsche, de officier van gezondheid der 3de klasse *A. L. C. Stödtke*. onlangs uit Nederland aangekomen.

Advertentien.

De Directeur der producten en civiele magazijn maakt bekend, dat door de residenten van Batavia en Soerabaya, in de maand December aanstaande, op eenen nader daartoe plaatselijk te bepalen dag, eene publieke uitbesteding zal worden gehouden voor den overvoer van Banjermassing naar Amboina, van eene hoeveelheid van 500,000 Nederlandsche ponden steenkolen.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bekend, dat op Zaturdag den 24 December aanstaande, des voormiddags ten tien ure, door den resident van Soerabaija, ten zijnen kantore, overeenkomstig de door den resiednt van Kedirie in de javasche courant van heden geannonceerd voorwaarden, eene publieke uitbesteeding zal worden gehouden, voor den afvoer van producten uit de binnenlandsche pakhuizen der residentie Kedirie naar de pakhuizen te Toeloong-Agoong (Ngrowo) en te Kedirie, alsmede voor den opvoer van zout naar de binnenlandsche verkooppakhuizen in de residentie Kedirie.

De resident van Batavia maakt bekend, dat op Woensdag den 7 December des morgens ten 10 ure, ten zijnen burele, overeenkomstig de door den directeur der producten en civiele magazijnen gestelde en in de Javasche Courant van den 26sten dezer geplaatste voorwaarden eene publieke uitbesteding zal worden gehouden voor den overvoer van Bandjermassing naar Amboina eener hoeveelheid van 500 (vijfhonderd) ton steenkolen.

De resident van Batavia maakt bekend, dat op Vrijdag den 9den December aanstaande, des morgens ten 10 ure, het regt tot den verkoop van opium in het klein voor de residentie Batavia en Bantam en de afdeelingen Buitenzorg en Krawang over 1854, zal worden herveild.

Op Donderdag den 15den December aanstaande, des morgens ten 10 ure, door den resident van Kedirie, ten zijnen kantore, in het openbaar worden uitbesteed (gelijk zulks ook op den 24sten daaraanvolgende door den resident van Soerabaija ten zijnen kantore zal plaats hebben), de afvoer der producten uit de binnenlandsche pakhuizen van Trengalek naar Toeloong-Agong (Ngrowo), en van die te Blitar, Paré en Berbek naar Kederi, uit den oogst van 1854; tevens het vervoer van zout, voor den tijd van een jaar, uit het zoutpakhuis te Toeloong-Agong naar dat te Trengalek (Ngrowo) en uit het verkoop-pakhuis te Kedirie naar de verkooppakhuizen te Paré, Berbek en Blitar, en zulks op de na te meldene voorwaarden.

Art. 1. De aanneming geschiedt:

I. *Voor de producten.*

Voor den tijd van 10 maanden, ingaande met primo Junij 1854 en eindigende met ultimo Maart 1855.

II. *Voor het zout.*

Voor den tijd van 12 maanden, ingaande met primo April 1854 en eindigende met ultimo Maart 1855.

Art. 2. De af te voeren hoeveelheid producten en zout wordt begroot als volgt:

I. *Producten.*

Op 35500 (vijf en dertig duizend vijf honderd) picols koffij.
» 300 (drie honderd) picols peper.
» 3500 (drie duizend vijf honderd) ponden kaneel.

II. *Zout.*

Op 4420 (vier duizend vier honderd twintig) picols zout.

Zoo wel de producten als het zout zal zonder eenige bemoeijenis van het gouvernement moeten worden afgehaald, en wel de producten, uit genoemde binnenlandsche pakhuizen, en het zout uit de verkoop-pakhuizen te Kedirie en Ngrowo, als:

I. *Voor de Producten.*

Uit de pakhuizen van Trengalek (Ngrowo) naar Toelong Agong, plus minus: 26000 (zes en twintig duizend) picols koffij, 300 (drie honderd) picols peper, en 2000 (twee duizend) ponden kaneel.
Uit de pakhuizen van Blitar naar Kedirie, p. m. 7000 (zeven duizend) picols koffij.
Uit het pakhuis van Paré naar Kedirie, p. m. 1000 (een duizend) picols koffij, en 1500 (een duizend vijf honderd) ponden kaneel.
Uit het pakhuis van Berhek naar Kedirie, p. m. 1500 (een duizend vijf honderd) picols Koffij.
Of zoo veel meerder of minder als over te voeren zal zijn.

II. *Voor het Zout.*

Uit het pakhuis van Toelong-Agong naar Trengalek, plus minus: 907 (negen honderd zeven) picols zout.
Uit het pakhuis van Kedirie naar Blitar, p. m. 1771 (een duizend zeven honderd een en zeventig) picols zout.
Uit het pakhuis van Kedirie naar Paré, p. m. 734 (zeven honderd vier en dertig) picols zout.
Uit het pakhuis van Kedirie naar Berbek, p. m. 1008 (een duizend acht) picols zout.
Of zoo veel meerder of minder als over te voeren zal zijn.
De afstanden dier pakhuizen worden berekend als volgt: Van Toelong-Agong naar Trengalek 21 palen. Van Kedirie naar Blitar 41 palen. Van Kedirie naar Paré 20 palen. Van Kedirie naar Berbek 17½ paal.

Vendutien.

Op Donderdag 1 December, in het locaal van boedelmeesteren, van meubilair, paarden enz. en ten elf ure van diverse vastigheden.
Op Vrijdag 2 December, voor het commissiehuis van *Vaupel & Co.*
Op Zaturdag 3 December, des morgens ten 10 ure, voor 's lands kleeding en provisie pakhuizen, van koffij, suiker en gezouten vleesch.
Op Maandag 5 December, voor het commissiehuis van gebr. *Roselje & co.*
Op Dingsdag 6 December, voor het commissie huis van *A. van Ommeren & co.*

En

Ten 11 ure precies.: zes aandeelen in de javasche bank.
Op Woensdag 7 December, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*, à 4 pCt. vendusalaris.

Vertrekkende Personen.

Mevr. de wed. *von Starkerborgh Jutting*. Mevr. *Ockerse*.

Advertentiën.

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *W. A. Pool*, geb. *Anthonijs*.
SUMANAP, den 20 November 1853. (1163)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *G P. Terpstra*, echtgenoot van
H. C. GEUKEN.
SOERABAYA, 12 November 1853. (1129)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *M. E. E. Sahertian*, echtgenoot van
J. W. EYSBACH.
TJICAO, 19 November 1853. (1127)

Den 23sten November 1853 is te Batavia aan eene zeer kortstondige, doch hevige ziekte overleden, ons geliefd Zoontje *Frans Philip Eduard*, geboren te Palembang den 17 Junij 1849.

G. E. J. VAN DEN BOSSCHE.
M. A. H. VAN DEN BOSSCHE,
geboren *Kuyp*.

Eenige Kennisgeving. (1131)

Op de boekenvendutie van heden avond, zal precies ten 7 ure, mede verkocht worden voor rekening van belanghebbenden: 2 aandeelen in de Bataviasche Zee- en Brand-Assurantie-Maatschappij.
(1138) WIGGERS VAN KERCHEM qq.
BATAVIA, 30 *November* 1853.

SPEELGOED.

Vaupel & Co. verkoopen op hunne Vendutie van 2 December: eenige Kisten Speelgoed. (1154)

Op Vendutie van Vrijdag den 2 December bij *Vaupel & Co.*, zullen almede worden verkocht een factuur Kristalwerk, twee balen Wagenlaken, Wagen- en Bendielantaarns, Zweepen, Karwatsen, eene kist Naainaalden, eene kist Handschoenen en Kousen, eene kist Modeartikelen, Kinderhoedjes, 50 vaatjes Boter, enz. enz.
(1148)

Bordeaux Wijn.

Vaupel & Co. zullen op Vrijdag zonder reserve verkoopen en zulks tot sluiting van rekening: circa 40 Oxhoofden en 25 Kisten à 4 doz. franschen Wijn, waarvan de monsters van af heden verkrijgbaar zijn. (1147)

Op de vendutie van Vrijdag den 2 December bij *Vaupel & Co.* wordt almede zonder reserve verkocht:
30 kisten ruwe en gebleekte Shirtings en Madapollams, circa 15 picols rood en wit Twist, 2 kisten Prints, enz. enz. (1153)

VERKOOP VAN BORDEAUX WIJN.

Op de Vendutie van Maandag 5 December 1853, voor het Commissiehuis van *Gebr. Roselje & Co.*, zullen worden verkocht: eenige pas aangebragte Oxhoofden Roode Wijn, Glaswerk, waaronder stellen fraai geslepen Dessertserviezen, bestaande uit Etagères, Compotten, Vruchtschalen, Water-, Wijn- en Likeurglazen en Karaffen. Voorts Parfumerien, Kramerijen, eene factuur losse Brillanten,

en

tegen 4 % vendu salaris, van eene belangrijke partij, zoo gezonde als beschadigde Lijnwaden, waaronder 24 balen Rood Garen. (1158)

EEN NIEUWEJAARSMORGEN. (*slot*).

» Von Haber heisz ick, niet Haber. Und was zwelst oeu da von, saver fiver und bolitesse. Ick durf ja niet boliet seijn, mit oeu die gar nicks besitzt. Oeu darfst eigentlijk hier nicht sein, bei mein und von Amsen.''

» Lompe....'' een kleine vermaning van Julie op den voet van Gustaaf bij tijds aangebragt, deed hem iets anders zeggen dan hij eerst wilde. » Lompe menschen, mijnheer, zijn onverstandige menschen, trotsche zijn meestal nog onverstandiger, zoo is het ook met u. Gij waart zeer voorbarig. Wie zegt u dat men mij hier niet gaarne ziet, al ben ik niet rijk? Zie zelf maar — staat mijn stoel niet tusschen die der gastvrouw en de dochter des huizes?''

» Ja wohl, dasz ist peroerd kenoeg. Kij drinkt oeu bier ein.. Ick seg immer dasz kij bei kemeene menschen hoort, niet hier bei oens, bei oens welke zoo reich zijn. Und von Amsen durfde dat ook niet doen. Hij kan oeu het huis uitsetten, das war, besser und fraule Julie kan auch van ein arme slokkert so as oe bist nicht houden, dat zeg ick oe. ick von Haber.''

» En ik wil zeer gaarne mijne plaats hebben naast die van den heer Verhulst, dat zeg ik u, ik, Julie.''

Von Haber keek alsof hij in eens weder een ouden oom uit Hessen voor zich zag. Amson fronste het voorhoofd en riep vrij bits:

» Het schijnt dat men mijne vrienden niet goed wil ontvangen, en men mij gaarne leed en verdriet veroorzaakt. Welnu, ik wil dat elk mijn vriend Haber zal respecteren: gij, mijnheer Verhulst, en ook gij Julie.''

» Nein respectiren, dasz bruikt nicht, die freule darft mij nur peminnen.''

» Ik respecteer uwe gasten altoos,'' riep Verhulst toe. » Ik ken de wetten der gastvrijheid, doch ik kan en wil mij niet laten beleedigen door elken rijk geworden landlooper. Ze zijn er helaas te velen in ons land. Men helpt hen uit medelijden. Hun dank is dat ze u vertrappen. *Ik* zou hier nooit beleedigd hebben noch u, mijnheer Amson, noch hem, doch daar gij beide zelven toondet en zeidet dat hij die rijk is den armeren mogt beleedigen, wel nu, nu wil ik dien von Haber in het aangezigt zeggen, dat ik hem veracht, en allen met hem die als hij rijk werden, en als hij trotsch bleven en dom.''

Julie trilde bij deze woorden. Amson en von Haber sidderden van kwaadheid, en de eerste wilde juist den armen Gustaaf het huis doen ruimen, toen deze vervolgde:

» Ge vraagt bewijs van hetgeen ik zeg en hoe *ik* zóó durf spreken — een arme mag immers niet spreken, al kan hij het — een rijke wel al kan hij het niet. Welnu ik ben rijk, rijker dan gij beide. Verneemt het, gij mau van den Mammon. Verneemt het dat voor ruim tien dagen een broeder mijns vaders gestorven is. Er was tusschen hem en mijn vader twist ontstaan. Bij het sterfbed mijns vaders wilde hij geen woord van verzoening weten. Dat bezwaarde zijn laatste ziekte. Hij schreef om mij, dien hij niet weder wilde zien, ik sloot hem de oogen, en gaf hem vergiffenis. Zijn testament werd geopend, en ik ben erfgenaam van zijn vermogen geworden. Dadelijk schreef ik dat blijde nieuws aan mevrouw en Julie. Het was, dacht mij, een goed middel om het oude jaar blij uit te treden, en beide hebt ge het verklaard, dat Julie's hand voor mij zoude zijn als ik rijk was. Welnu, ik heb uw woord, mijnheer Amson, ik heb uw woord.''

» Ick glaub es nicht. Wer was dasz? hoe kroot ist die erbschaft?

Onbeschaamde vragen beantwoord ik niet. Doch de naam mijns ooms is de mijne, de heer Gerard Verhulst die op een optrekje boven Utrecht woonde. Gerard Verhulst, mijnheer, verstaat ge mij?''

» Ja... wohl... ick verstaan oeu.... koet...'' riep Haber niet zeer op zijn gemak.

» Gerard Verhulst, dien ge aangezocht hebt eerst door vroomheid, later door voorspiegeling van schoone beloften, om u zijn kapitaal in handen te geven — dien ge valsche stukken in handen hebt gespeeld echter door u onderteekend — en wiens geld door u, mijnheer, nog wel voor een vierde verminderd is. Waarom gingt

Verkoop van *Manila Sigaren* No. 2.

Op de vendutie van Maandag aanstaande voor het commissiehuis van *Gebr. Roselje & Co.* zal mede worden verkocht: een partijtje oude Manila Sigaren No. 2, en zulks bij kavelingen van 1000 stuks zonder reserve. (1159)

Op de Vendutie van Maandag 5 Dec., zal ook nog worden verkocht: eene partij bijzonder fraai Speelgoed.
(1157) GEBR. ROSELJE & Co.

De ondergeteekenden zullen op hunne vendutie van Dingsdag aanstaande verkoopen:

twee Lithografieer Persen

met steenen en toebehooren.
(1156) A. VAN OMMEREN & Co.

De ondergeteekenden zullen op hunne vendutie van Woensdag den 7 December 1853 alsnog verkoopen: Tafels met marmeren bladen, Étagères, Kinderwagens, fraaije Spiegels, Orgels, enz.
(1137) JOHN PRYCE & Co.

VERKOOP VAN EEN HUIS
op *Noordwijk.*

Op eenen nader te bepalen dag in de maand December aanstaande zal in publieke Veiling worden verkocht het Woonhuis en Erve op Noordwijk, laatst bewoond door den heer *J. Schill.* (1134)

Op een nader te bepalen dag zullen de ondergeteekenden op publieke Vendutie verkoopen eenige oude Muntspetiën.
(1132) VOUTE & JACOBSEN.

SERVICES MARITIMES DES MESSAGERIES NATIONALES DE FRANCE.

De stoomschepen dezer kompagnie vertrekken tweemaal s'maands van Alexandrië, na aankomst der Oost-Indische mails, naar Marseille direct, en naar Italië, Spanje en Portugal, Griekenland en Turkije.

Reizigers direct naar Marseille gaande, hebben niet noodig quarantaine te Malta te houden, en moeten alleenlijk zij welke over Napels, Civita vechia, Livorno en Genua gaan, daarvoor 24 uren te Malta blijven.

De schepen vertrekken denzelfden dag van Alexandrië als die der Oostenrijksche Lloyd naar Triest, en der P. en O. Comp. naar Southampton en Reizigers kunnen 3 à 4 dagen vroeger in Engeland of Nederland zijn als via Southampton.

Passagiers, die zich op de verscheiden plaatsen wenschen op te houden, kunnen met een volgende boot vertrekken, zonder daarvoor meer te moeten betalen, en is dit geldig voor den tijd van 6 maanden.

Wegens nadere informatie gelieve men zich te wenden aan de agenten:

Te Batavia *Metzendorff Wilmans & Co,* Te Suez *A. de Goutin.* Te Kairo *Aug. Clément.* Te Alexandrië *Girette.* (1136)

Avec l'autorisation de M. le Résident.
Spectacle de Fantasmagorie Amusante, dirigé par M. *A. Potier,* maison *Leroux & Berne* à Noordwijk.
Lundi 5 et Mardi 6 Décembre 1853, jours de la
SAINT NICOLAS.

Grande Séance de FANTASMAGORIE AMUSANTE,

en deux parties séparées.
La séance commencera à *huit* heures précises du soir.
Prix d'entrée, chaque jour:
Cavaliers, Dames, Officiers... *f* 2,— rec. par personne.
Enfants .... » 1,— » » »

Messieurs et Mesdames!

En vous offrant un spectacle de *Fantasmagorie,* je n'ai point la prétention de m'afficher comme étant un physicien, Non!

J'ai cherché un moyen d'occuper de temps en temps quelques heures de vos longues soirées et captiver l'attention de vos jeunes enfants par des apparitions amusantes et instructives; voilà quel à été mon but.

Si je parviens à vous satisfaire, ce sera ma plus belle récompense.

Daignez agréer mes très humbles respects,
(1107) Ad. POTIER.
Ex-Régisseur général du Théâtre.

Soerabayasche Aardappelen

à contant bij
(1149) VOUTE & JACOBSEN.

ETEN

dagelijks verkrijgbaar, van 's morgens tot 's avonds, voor billijke prijzen, op de Groote rivier naast de toko van den Heer *Hughan.* (1128)

In de kleine Ordinaris op de Groote Rivier

zijn verkrijgbaar vele soorten van Provisiën, in het klein voor huiselijk gebruik, als:
Hollandsche Groene Erwten,
» Gerookt Spek,
» Siroop,
Anchovisch, Haring, Boter, Kaas, Rookvleesch, Peeren, Zuren, Hammen, Koek, Sigaren (Manilla) en ook andere soorten; allés tot billijke prijzen.
BATAVIA, 30 *November* 1853. (1155)

KINDERSPEELGOED,

Versche St. Nicolaaskoek, Banket en Suikerwerk bij
(1144) LEROUX & BERNE, *Noordwijk.*

Voor *St. Nicolaas*

Poppen en Kinderspeelgoed bij
(1152) A. VAN OMMEREN & Co.

In commissie ontvangen

de ondervolgende Oliesoorten als:
Saria Olie. — Koelit Lawang. — Nagel Olie. — Noten Olie en zeep. — à contant bij
(1143) VOUTE & JACOBSEN.

De ondergeteekende heeft van Parijs ontvangen en *à contant* bij hem verkrijgbaar,

SICCATIF BRILLANT

om Vloersteenen, houten Vloeren, Trappen enz. te vernissen. Dit vernis, zonder olie vervaardigd, is, twee uren na hetzelve gebruikt te hebben, geheel droog en kan met warm en koud water zonder hinder gewasschen worden.
J. C. SAIJERS,
(1160) *Harmonie.*

STALEN PIANO SNAREN
en
Extra Puike PORTWIJN

in heele flesschen, verkrijgbaar bij
(1161) Gebr. BEYNON.

OPREGTE
KAJOE POETI OLIE

bij de partij of bij de flesch, bij
(1133) VOUTE & JACOBSEN.

TE KOOP

Een Europesche Handchais voor een en twee paarden bij
(1151) A. VAN OMMEREN & Co.

TE KOOP

Een zeer mooije, zoo goed als nieuwe Tentwagen, te bevragen bij
(1150) VOUTE & JACOBSEN.

TE KOOP

Het Huis op den weg naar Tanah-Abang, thans bewoond door den Heer *W. D. van Berckel.*
Te bevragen bij
F. H. TIEDEMAN.
BATAVIA, 26 November 1853. (1130)

Wissels op *Londen.*

bij
(927) MORGAN, MELBOURN & Co.

Wissels op *Nederland.*

bij
(921) R. SANIER, SUERMONDT & Co

Wissels op *Nederland*

bij
(878) DE WEERDT, RUYL & C

ONTVANGEN
door H. M. VAN DORP, te Batav

Almanach d'Illustration 1854 .... *f*
» Comique » ....
» Profetique » ....
Lamartine. Histoire de la Restauration, 8 vol. reliês, ed. Paris .... - 4
» » ed. Brux .... - 3
Geographical Diagrams .... - 1
Astronomical » .... - 1
Orpheus. Uitgezochte stukken voor beoefenaars der Piano. 12 Afl. .... -
Alsmede nieuwe Muzijk, Methodes en Etudes voor Pi
(1

Ontvangen door *van Haren Nom & Kolff.*

(1

Girardin. Scheikunde voor den beschaafden stan het fabriekwezen. 2 druk gebonden .... *f* 1
Bomhoff. Nouveau dictionnaire Français-Hollanda Hollandais-Français. 2 édit. 1852. 2 vol. rel. *f*
Teenstra. Beschrijving van de Nederlandsche o zeesche bezittingen, uit de beste bronnen en erva geput. 3 deelen. 1852 .... *f* 1
L. van Vliet. Beroep op regt en billijkheid. *f*
Aanmerkingen op het werk van den luitenant kol *Lange,* getiteld: Het Nederlandsch Oost-Indisch l Westkust van Sumatra, door *Ridder de Steurs.* *f*

Boek- en Papierhandel van H. M. VAN DOR te Batavia.

Ontvangen:
Diamanten Pennen, Becs de Plumes, Echte Gillott Penn, C berts Minister Pen, Emmanuel Pennen en alle andere so Pompen Patent Inktkokers, Inkt- en Zandkokers voor Cass Roode, Blaauwe en Copiëer-Inkt, Propatria, Velijn Papier, G en Klein Mediaan, met en zonder lijnen, Pennemessen in kers, Marmeren Leitjes, Passerdoozen, Speelkaarten met verg randen, Linialen, Carletten, Albums en eene fraaije Coll Kinderboekjes. (1

HET STAATSBLAD 1852

en boekdeel van 1816 tot 1845, net gebonden met gemeen alphabetisch register op dezelve, alsook de zonderlijke jaargangen 1846—1851, (der Noman edi zijn steeds voorhanden, bij
(1142) VAN HAREN NOMAN & KOLFF

Visitekaartjes à *f* 3,— per 100 stu

Worden volgens alle Modellen vervaardigd ter *Li graphie* van *H. M. van Dorp* te Batavia. (1

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengemeld Blad, die gen zijn met hun abonnement voor het eerste halfjaar 1 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis geven, en hem de gelden daarvoor **Franco** toe zenden, ten einde geene vertraging in de ontvangs ondervinden en de Uitgever in staat gesteld moge den, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het eerste halfjaar:
voor Batavia .... *f* 12.50,
» Java .... » 15.—.
» de Buitenbezittingen ..... » 17.50.
» Nederland .... » 22.50.

Brieven *franco* aan
den Administrateur van dat B
(1162) H. M. VAN DOR
BATAVIA, 30 *November* 1853.

De Ondergeteekenden berigten dat het *KOPIJRE* van het werkje *OOST-INDISCHE BLOEMPJE* door *J. van Soest* op hen is overgegaan.

Zoolang de voorraad strekt zijn exemplaren van eersten druk bij tientallen à *f* 2 verkrijgbaar.

Een tweede verbeterde druk, voorzien van pl en in fraaijen band, zal worden uitgegeven.
(1140) LANGE & C

---

ge dan tweemaal 's weeks naar Utrecht als het niet om die escrocquerie was, mijnheer?"

» Peweisen, peweisen, anders verklaak iek oe!" riep Haber, wit van kwaadheid.

» Bewijzen? Wilt ge ook soms al de acten nazien? en eenige bewijzen van eigendom aan mijn ligtgeloovigen oom gegeven?" thans is het aan mij » oeu te verklaken," schelm daar gé zijt."

Haber was niet zeer » op zijn kemak, hij wunschte dat hij wieder im Hessen war," Hij zocht zijn hoed, knoopte zijn jas toe, en wipte met een » je zal me nicht verklagen," in zijne koets, die pijlsnel voortholde.

Men zegt dat onze stad van den edelen Germaan gezuiverd is — waren zijne broeders, die doen als hij, maar met hem afgereisd!

Gustaaf oogde hem na: daarop boog hij zich voor Amson neder en sprak kalm doch met waardigheid:

» Mijnheer, ge heht uwe belofte gegeven. Uw woord is u heilig, ge zult het houden, niet waar?"

» En Julie?" vroeg Amson.

» Ook ik heb uw woord, papaatje; en dit is het eenige wat ik bezit, waarover ge niet vrijelijk beschikken moogt."

» Welnu dan, mijn woord is mijn zegel. Staat op, mijne kinderen."

» Wel lieve vriend," zeide mevrouw Amson, » is er nu niet nog iets hoogers dan geld?"

» Ja," zeide Amson getroffen — » braafheid en gelukkigen te maken." En hij omhelsde zijn vrouw zóó hartelijk, als hij het in jaren niet hâd gedaan.

» En waar zijn nu de geschenken?" vroeg hij weder vrolijk zich naar Julie keerende.

» Die zijn reeds gewisseld, papa," sprak Julie, terwijl ze aan zijnen hals hing.

» En welke dan mijn kind?"

» Wel, gij en mama krijgt een goeden schoonzoon — ik heb den vriend mijns harten, en gij" zeide ze omziende naar Gustaaf, » uwe erfenis, en bovenal eene lieve vrouw!"

Zulk een diné als onze vrienden hadden — wensch ik elk na een vervelenden receptiedag op den eersten dag des jaars.

Oudoom en Achternicht.

Bij een aardig dorpje, aan den oever van een allerliefst riviertje in zuidwestelijk Duitschland — wij willen het den Otter noemen — dat zich weinige uren verder, na menige even grillige als schilderachtige kronkeling, in den trotschen Rijn uitstort — woonde voor ongeveer twaalf jaren een welgesteld rentenier, zekere heer Borbhelm, een man van rijpen leeftijd, met zijne vrouw en zijne eenige dochter. Het ruime landhuis, door de kleine familie betrokken, lag op eene hoogte digt bij het dorp, te midden van boom wijngaarden, waarover het een bekoorlijk uitzigt en werd in den geheelen omtrek het kasteel van weiler genoemd. Fraai gelegen en in goeden sta houden, trok het reeds in de verte den blik des delaars, welke door de nabijheid van den Rijn heerbaan van alle touristen, werd uitgelokt om lijke dal eens te bezoeken, en menigeen zag met gevallen, somtijds ook met eene kleine opwelling afgunst naar het hooge leijen dak op. Door de lieden werd het kasteel voor een trotsch gebou mevrouw Bordhelm voor eene trotsche dame geh en beide niet ten onregte, want zoowel het huis meesteres wilden voor veel meer gelden dan zij De bekoorlijke Leontine Bordhelm was daarentege goed eenvoudig meisje, maar, daar zij twintig telde, levendig van karakter en bovendien een kind was, kan men wel denken dat men haar een bedierf, Zij was de lievelinge en de grootste blijd van haren braven vader, en vergold zijne teed met eerbiedige liefde en ootmoedige gehoorzaam Dit was ook geen wonder, want mevrouw Bor was Leontine's stiefmoeder en naauwelijks vijftie ouder dan zij. De praalzucht en ijdelheid der hadden het landhuis van binnen en van buiten pronkerig, opgeschikt voorkomen gegeven, want zij een bijzonder zwak voor al wat er voornaam uit

St. NICOLAASFEEST.

De boekwinkel van *Lange & Co.* op Rijswijk, zal in den avond van 5 en 6 December geopend en aldaar te bekomen zijn:

Kerkboeken met gouden en verguld zilveren sloten, allerhande Kinderbijbels, Prentgeschenken en werken voor de jeugd, Dames lectuur, Albums, Haak-, Brei-, Knoop- en Toiletboekjes, Borduurwerken, fraaije Kinderprenten in ruime sortering. Verw- en Passerdoozen, Encriers in verschillend genre, Essui de Plume, Presse-papier, Papeterien, Luxepapier en dito Enveloppen, Nécessaires, Portefeuilles en Porte-Monnaies, Potloodpennen, Diamantpennen, fraaije Rouleaux. (1139)

Bataviasche Tentoonstelling.

De commissie maakt bekend, dat de Tentoonstelling zal geopend blijven *tot en met* Zondag den 11den December aanstaande, zullende na dien datum het gebouw definitief voor het publik gesloten zijn.

S. D. SCHIFF, *president.*
L. H. DEELEMAN, *secretaris.*

RESIDENTIE PASOEROEAN.

Uitmuntend fraai zijn de *gebeeldhouwde oudheden*, vervaardigd te Malang, ingezonden door Z. E, den Gouverneur-Generaal *Mr. A. J. Duymaer van Twist*, waaronder zich bevindt de *tempel* van *Kidal*, waarvan de uitvoering niets te wenschen overlaat. De uit *hout* vervaardigde *pieken* en *krissen* hebben menig bezoeker bedrogen, en zijn de van daar toegezondene voortbrengselen uit het *plantenrijk* en een *Javaansch zadel* met *zilver gemonteerd* de beschouwing waardig.

RESIDENTIE BEZOEKI.

Eene fraaije kollectie van *twee en zeventig verschillende houtsoorten*, elk monster ruim een vierkante voet groot en vijf Rhijnl. duimen dik, aan de eene zijde glad geschaafd, geeft den bezoeker de gelegenheid om den aard en de waarde van die houtsoorten eenigermate te leeren kennen; voorts zagen wij verschillende soorten van *padie, suiker* en andere voortbrengselen van den grond.

ASSISTENT-RESIDENTIE BANJOEWANGIE.

Elk bezoeker heeft voorzeker zijne aandacht gevestigd op de monsters *kalk* en *puimsteen*, benevens op eene keurige en belangrijke verzameling van *wortels, planten en kruiden* en vele soorten van voortbrengselen uit het plantenrijk, voorts op eenige *schelpen, schildpad, was, honig, touw* en *houtsoorten*, *zijde* en *katoenen gebatikde kleedjes*, fraai bewerkte *wapenen*, verschillende bereide *huiden* en eindelijk keurig bewerkte *krisgevesten.*

HET EILAND BALI.

Eigenaardig onderscheiden de goederen van daar gekomen en door den heer *M. J. Lange*, gouvernements-agent aldaar, toegezonden, zich van die van Java.

Een *afgodsbeeld*, voorstellende *Groda*, is opmerkenswaardig, dewijl dit, uit een stuk koraalsteen vervaardigd, nagenoeg drie voet hoog is.

Eigenaardiger zijn de overige *beelden* ten opzigte van hunne *beeldhouwkunst*, doch vooral dienen vermeld te worden *twee ivoren beeldjes*, die keurig bewerkt zijn, terwijl zich bij die collectie nog bevinden, drie uit hout gesneden *beelden*, afkomstig van *sandelhout.*

De verschillende *pieken, krissen, klewangs*, doch vooral een *geweer*, dat omstreeks twee honderd jaren oud is en eene *buks* van Goesti Djilantiek te Bali vervaardigd — hunne *bijlen, bogen* en *pijlen* zijn de aandacht waardig, terwijl wij daarbij niet mogen vergeten de verschillende toegezondene *kleedingstukken.*

RESIDENTIE TIMOR.

De van daar ontvangen *kleedjes* zijn, wat patroon en kleuren aangaat, geheel vreemd, zoo ook de *wapens*, *sirih-zakken* en meer andere zaken voor huishoudelijk gebruik, benevens een stuk *touw*, vervaardigd uit vezelen van den bast van den *Mamenjahboom*, dat schijnbaar van goede kwaliteit is.

HET GOUVERNEMENT VAN AMBOINA

EN DE DAARONDER BEHOORENDE EILANDEN

BOEROE, CERAM, SAPAROEA EN NOUSSA LAUT.

Naar de verschillende *houtsoorten* welke van daar zijn ontvangen, kan een ieder de rijkheid van dit artikel op die eilanden opmaken.

Van Amboina waren er	....	102
» Saparoea »	»	31
» Boeroe »	»	66
» Ceram »	»	64
	dus	263

verschillende soorten, en ten bewijze van het zware hout dat men daar vindt, strekt een *tafelblad* van Ceram afkomstig, hebbende eene middellijn van zes voet.

Fraaije monsters *geneeskrachtige wortels* en *kruiden*, *koffij, kaneel, tabak, notenmuscaat, foelie, kruidnagelen*, waaronder zich *konings* of *gekroonde nagelen* bevinden, *kakao*, monsters *harsten, oliën*, waarbij eene partij welriekende aanwezig, doen een ieder den rijkdom van de Molukkos bevroeden.

Het *matwerk* verdient vermelding, want hetzelve is zoo fraai, dat menig bezoeker het voor geweven stof aanzag; het *mandwerk* is allerkeurigst bewerkt, een nest *Gindaga* (koffers) versierd met schelpjes en een dito opgelegen met schilpad, waarvan er elf in elkander gaan, doch vooral de van *vederen* gemaakte *bouquetten* en eenen *nagelboom*, zijn keurig bewerkt.

Nog mag niet vergeten worden *kleedingstukken* der *Alfoeren*, vervaardigd uit boombast, en hunne versierselen, als *armbanden, ringen*, enz., uit schelpen, been, hoorn, vischtanden, kralen, enz. vervaardigd; ook nog hunne bogen, pijlen en lansen, terwijl het toegezonden en alom bekend nagelwerk, keurig is uitgevoerd.

RESIDENTIE TERNATE.

Door de bereidvaardigheid van den heer *M. D. van Duivenboden* is de tentoonstelling in het bezit van eene bijzonder fraaije kollectie *schildpad*, zijnde hieronder een kop, (dertien stukken) wit schildpad met gespikkelde randen door de Chinesche kooplieden zeer gezocht en door hen zeer duur betaald wordende.

Diverse *producten, houtsoorten, was*, monsters *tripang, paarlemoer* en *schelpen*, doch vooral een *kroon*, vervaardigd van de *papatjada plant*, welke bij doop-, huwelijks- en verjaringsfeesten gebruikt wordt, heeft elk bezoeker met aandacht gadegeslagen, welke nog meer opgewekt is geworden door achttien *paradijsvogels*, zijnde zes verschillende soorten, waaronder zich twee zwarten bevinden, die zeer zeldzame exemplaren zijn. Een *wandelstok* van *walvischtand* en een *houten ketting* uit een stuk *hout* gesneden, zijn beide kunstig vervaardigd. *Kleedingstukken* der Alfoeren, gemaakt van boombast, hunne *wapenen, hoofddeksels, zitmatjes* en *mandenwerk* zijn om derzelver eigenaardigheid opmerkenswaardig.

RESIDENTIE MENADO.

De industrie om *matwerken* te vervaardigen is bewonderingswaardig in die Residentie; bewijzen hiervan zijn de *zitmatjes* van heldere en levendige kleuren, uitmuntend fraai en fijn bewerkt, terwijl een *gordijn* de aandacht van elk bezoeker trekt.

Een ieder bewonderde de gemaakte *kleedingstukken* voor *vrouwen*, die schoone glans en kleuren bezitten en vervaardigd zijn uit de vezelen van de *koffoplant*, eene soort van wilde pisang, waaruit mede *touw* en *netwerk* van zeer goede kwaliteit wordt bewerkt. De aandacht van elk bezoeker dient vooral gevestigd te worden op de verschillende soorten van *boombast* en ontstaat de vraag tot welk doeleinde dit zoude kunnen worden gebezigd, terwijl de diverse monsters *houtsoorten* den rijkdom der bosschen aldaar doen kennen.

RESIDENTIE RIOUW.

Verschillende soorten van *gambier, peper* eenige fraaije monsters *gutta percha* enz. zijn van daar ontvangen, alsook *houtsoorten*, een monster *tin* van *Singkep* en *tinerts* van *Karimon* en eenige keurige met *gouddraad* doorweven *kleedjes.*

BATAVIA.

In den morgen van Zondag den 27sten November, is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal met Mevrouw *Duymaer van Twist*, en gevolg, van *Batavia* naar *Buitenzorg* vertrokken.

— Met betrekking tot de oprigting eener Maatschappij ter bevordering der Indische nijverheid, waarvan wij in een onzer vorige nommers gewaagden, verneemt men, dat de kommissie, bestaande uit zeven leden van de kommissie voor de Tentoonstelling, reeds aan laatstgenoemde haar ontwerp-statuten heeft ingediend, zoodat wij ons mogen verheugen in het vooruitzigt, dat eene zoo nuttige, weldadige en zeker in Indië allezins noodige vereeniging weldra zal worden tot stand gebragt.

— Heden morgen is, in de rivier achter Bazaar Seneen, nabij het kruidhuis, het lijk van een onbekenden Inlander gevonden. Het hoofd was van den romp gesneden en op den linkerschouder waren de kentekenen eener toegebragte wonde.

— Den 25sten November is Z. M. transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik*, kapitein-luitenant ter zee *G. H. Buschman*, van deze reede naar Nederland vertrokken.

— Men meldt ons van Bekassie, dd. 27 November: De Inlander genaamd *Saimien*, woonachtig op het land Karattan, op gisteren middag, met vier buffels van zijn paddieveld komende en zich huiswaarts willende begeven, werd op een galangan door den bliksem getroffen en gedood; de buffels zijn echter niet beschadigd.

— In No. 77 van ons blad, hebben wij bereids melding gemaakt van den, door vijf opvarenden eener Sampang, aan den Chinees *Tan Tjoe* van het land Pebayoeran gepleegden moord. Het is der policie te Bekassie gelukt de namen der daders te weten te komen. Zij zijn genaamd Djuragan *Arsa, Amier*, alias *Adjimien, Saiman, Arsimi* en *Bapa Karsinem.* Al deze personen behooren te Krawang te huis en, daarvan aan de policie aldaar kennis gegeven zijnde, is het haar gelukt een dier misdadigers, met name *Amier* alias *Adjimien*, te apprehenderen. Deze naar hier, waar de misdaad gepleegd was, opgezonden zijnde, heeft bij onderzoek verklaard, dat de moord door Djuragan *Arsa* gepleegd is, en zulks om reden deze met den chinees *Tan Tjoe*, wien eenige amfioen ontstolen was, in twist geraakte. *Arsa* wierp den chinees in de rivier en stootte hem met een' ijzeren haak totdat hij verdronk.

Nadat de Djuragan den vermoorde zijn geld (eene som van *f* 40) afgenomen en aan ieder der opvarenden *f* 3 gegeven had, ten einde zich van hunne stilzwijgendheid te verzekeren, verwijderden zij zich gezamentlijk. De schuilplaats der overige misdadigers werd mede door den gevangene opgegeven, zoodat het der policie thans gemakkelijk vallen zal ook dezen in handen te krijgen.

— Op den 27sten dezer, des middags ten 4 ure, heeft zekere Chinees *Tan Twan* genaamd, van beroep landbouwer en wonende te Pebantanan digt bij Tjilintjing, in de Ooster afdeeling der Ommelanden van Batavia, zonder dat eenige redenen daartoe bekend waren, vier vrouwen, met een snoeimes, talrijke wonden toegebragt. Eene dier vrouwen was zijne zestigjarige schoonmoeder, die, in een zeer bedenkelijken toestand, naar het stadsverband te Batavia is overgebragt; eene tweede zijne dochter, die hij eerst sedert vier dagen had uitgehuwelijkt. De overige gewonde personen staan in meerderen of minderen graad van bloedverwantschap tot *Tan Twan.*

Na het toebrengen dier verwondigen heeft hij zich, het hoofd vooruit in een put geworpen, waaruit hij echter spoedig door de te hulp snellende personen is opgehaald, ofschoon buiten kennis. Weder bij zinnen gebragt, is hij dadelijk naar de gevangenis te Bekassie overgevoerd.

Men schrijft het plegen dezer misdaden aan krankzinnigheid toe. In vroegere jaren heeft de dader zich zelven in eene vlaag van die ziekte gewond en werd deswegens in het krankzinnigen gesticht opgenomen.

Vier en twintig uren na zijne arrestatie is *Tan Twan* in de gevangenis te Bekassie overleden.

— Men meldt ons van Buitenzorg:

Op den 26sten dezer trof men op verschillende plaatsen ter hoofdplaats Buitenzorg, onder eene zware donder- en regenbui, hagelsteenen aan, een voorval hetwelk zich aldaar zelden vertoont. De steenen hadden over het algemeen een Nederlandsche duim diameter; zelfs vond men stukken ijs ter grootte van een kippenei, ze waren voorzien van eene witte kern in het midden en eenigzins verschillend van den gewonen hagelsteen, hadden zij meer de gedaante van stevig zamengedrukte sneeuw.

De hevige wind, die den regen vergezelde, heeft eenige verwoestingen aangerigt op het land Tjomas, alwaar, naar men verneemt, twaalf bamboezen woningen zijn omvergewaaid.

— Men leest in de *Javasche Courant* van heden:

Van *Banjoewangie* 12 November wordt het volgende gemeld:

In den nacht van den 28sten op den 29sten October jl. is door zekeren *Marsidin* van de dessa *Latang*, district *Banjoewangie*, amok gemaakt, met dat noodlottig gevolg, dat er twee personen vermoord en drie meer of minder zwaar gewond zijn geworden.

Genoemde *Marsidin* is in den nacht van den 28sten, terwijl hij aan eene der wachthuizen de wacht had, op het onverwachtst zijne woning binnen getreden, heeft het daar brandende lampje uitgemaakt, en zonder een woord te spreken, zijne vrouw *Moentiam* verscheidene wonden toegebragt met een kris en kapmes, waarmede hij gewapend was. Op het geschreeuw zijner vrouw kwam *Pa Moentiam*, schoonvader van *Marsidin*, binnen loopen, doch ontving dadelijk een steek met de kris. Hierop is de moordenaar naar buiten geloopen, en heeft zekeren *Singodjoijo*, een handelaar, die tijdelijk te *Latang* vertoefde, dood gestoken. Toen vlugtte hij naar de dessa *Soekowidie*, wondde aldaar een jongen van ongeveer 11 jaren oud met name *Daliman*, terwijl hij zekeren *Pa Gantiman* nog eene zoo zware wond toegebragt, dat de lijder na 24 uren tijds overleed.

Daar het een donkere nacht was, en de moordenaar, tusschen het geboomte der kampongs gevlugt, zich zoek had weten te maken, zoo zonde hij welligt meer personen hebben aangerand, wanneer door hem niet de brand was gestoken in een der huizen, die een weinig buiten de dessa staan. Men werd hem toen gewaar, en vervolgde hem, tot dat de wacht van de gardoe *Latang* hem staande kield. Er ontstond alstoen een gevecht, waarbij *Marsidin* verscheidene wonden bekwam, aan welker gevolgen hij spoedig is overleden.

---

voornaam klonk, en niets speet haar zoozeer dan dat zij het tooverwoordje « von" niet voor haren naam kon zetten, en geen toegang had aan het hof van den hertog.

Aurelia was nu tien jaren met Bordhelm getrouwd, en altijd nog eene zeer bevallige vrouw, die veel bevalliger zou geweest zijn, als hare zoetsappige voornaamheid en gemaaktheid, die echter in hare oogen innemende ongedwongenheid waren, haar niet nadeelig waren geweest. Haar gering vermogen van drie duizend daalders had Bordhelm bij zijn huwelijk met de schoone Aurelia Sackreuter veilig voor haar in effecten belegd; maar als men mevrouw Bordhelm van haar vermogen hoorde spreken, dat zij zelve beheeren mogt en waarmede zij doen kon wat zij wilde, moest men denken dat zij ten minste twintig maal zoo veel aan effecten in hare cassette had liggen. Mevrouw Bordhelm besteedde haar geld ook wel twintig maal; en als haar man haar ooit een van hare kostbare grillen weigerde — hetgeen met zijne goedhartigheid zeldzaam genoeg gebeurde — beklaagde de schoone Aurelia zich schreijende dat het toch hard was, dat zij met haar vermogen niet naar haar eigen zin kon handelen. Gewoonlijk antwoordde Bordhelm dan met een zachtzinnig glimlachje: Uw vermogen, Aurelia, moet eene verwonderlijke eigenschap hebben om zich gedurig te vernieuwen, anders moest het waarlijk reeds lang op zijn. — Aurelia stoorde zich echter niet aan zulk een schimp, maar bleef op haar stuk staan; op deze manier bleef haar vermogen onaangetast en werden al hare behoeften en lusten toch steed bevredigd.

Bordhelm was koopman geweest en had gelukkig gespeculeerd; grootendeels had hij daaraan zijn tegenwoordigen welstand te danken. Niets was mevrouw echter onaangenamer dan eene toespeling op den vroegeren stand van haren echtgenoot. Haar vader was officier in het leger van een der kleine Duitsche vorsten geweest, en zij had eens op een hofbal gedanst; geen wonder dus dat zij zulke aristocratische begeerten en voorname herinneringen koesterde. Leontine hoorde zulke gezegden van hare stiefmoeder geduldig aan, en glimlachte ten hoogste eens over haar zwak; want het meisje had de goedhartigheid van haren vader geërfd, was fijn beschaafd, opregt godsdienstig, en altijd genegen om de lakenswaardige hoedanigheden van anderen onder hunne loffelijke eigenschappen te verbergen. Evenwel had Leontine tamelijk veel van de luimen harer stiefmoeder te lijden; want zij had een zeer dierbaren neef, Moritz, die op een der voornaamste kantoren te Frankfort was geplaatst en somtijds eenige dagen te Otterweiler kwam logeren; en tegen dezen jonman, maar vooral tegen zijne vertrouwelijke betrekking als neef van Leontine had mevrouw Bordhelm eene onverklaarbare antipathie. Eens zeide zij: Ik weet niet, maar ik kan dien Moritz niet uitstaan. Hij heeft iets zoo klein-burgerlijks over zich, en is van zoo geringe afkomst en — en doodarm daarbij. Leontine moest zich niet zoo gemeenzaam met hem maken.

— Maar lieve Aurelia, antwoordde Bordhelm niet zonder ergernis. Moritz is mijn neef, en een brave, degelijke, fatsoenlijke, werkzame jongen.

— Maar geene voegzame partij voor onze Leontine, mijn beste, gelijk gij, hoop ik, wel zult toestemmen, hervatte mevrouw beslissend. Ik zou denken dat Leontine met regt hoogere aanspraken mogt maken.

— Misschien, zeide Bordhelm eenigzins verlegen, misschien mogt zij wel hooger opzien, maar Moritz is toch een knappe, brave jongen.

(*Wordt vervolgd*).

Voor zoo veel bekend, heeft er geene reden bestaan tot het maken van dit amok. *Marsidin* leefde gelukkig met zijne vrouw, was een stil ingezeten en landbouwer van *Latang*, en niet verslaafd aan het gebruik van opium.

De gekwetsten zijn in behandeling genomen door den plaatselijken geneesheer Dr. *Lindgreen*, volgens wiens berigten er alle vooruitzigt bestaat op eene betrekkelijk spoedige genezing, hoezeer de wonden diep en op gevaarlijke plaatsen waren toegebragt.

NEDERLAND.

Men leest in de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* het volgende:

Op zeker dorp, niet ver van 's Gravenhage, kwam onlangs een man aan, voorzien van een bed, waarop zijn vader aan de heerschende ziekte was overleden. De burgemeester dier gemeente wist, dat die vader aan die ziekte was gestorven en begreep spoedig dat het bed dat vervoerd werd, van het sterfhuis afkomstig was. Hij liet dus den zoon bij zich ontbieden en bragt hem het mogelijk gevaar voor oogen, dat van het gebruik maken van het bedoelde bed zou kunnen ontstaan. De zoon gaf zijn voornemen te kennen, om het bed zelf in gebruik te nemen. Behoefte drong hem daartoe. Reeds lang had hij zich op stroo beholpen. Armoede is een scherp zwaard. Hij kon dus niet in het voorstel van den burgemeester treden, om het bed te doen verbranden. De burgemeester was echter van meening, dat het in gebruik nemen daarvan hoogst gevaarlijk te achten was, in de eerste plaats voor het gezin zelf, waar dit geschieden zou, maar bovendien ook voor de geheele gemeente, waar nog geen schijn van de ongelukkige ziekte was waargenomen. Hij verlangde dus de waarde te kennen van het bed. Naauwelijks was hem de prijs medegedeeld, of hij betaalde uit eigen middelen de waarde, die opgegeven was en liet het bed onmiddelijk verbranden. De burgemeester verdient, onzes inziens, allen lof voor zijne voorzigtigheid, voor zijnen ijver en voor zijne zorg, om zoo mogelijk zijne gemeente voor dergelijke ziekte te behoeden. Zijn voorbeeld strekke tot aansporing van andere hoofden van gemeenten, om gelijke voorzigtigheid te betrachten.

— Wij hebben ons dezer dagen tot ons leedwezen overtuigd, dat de pogingen tot ondersteuning der arme cholera-lijders in het werk gesteld, tot een allezins laakbaar misbruik hebben aanleiding gegeven.

Wij hebben namelijk voor ons liggen een geschreven exemplaar van het albumblad van den heer *Tollens*, hoedanige er aan de huizen voor 10 cents te koop worden aangeboden.

Wij waarschuwen tegen deze schandelijke industrie, daar hierdoor niet alleen de armen benadeeld worden, maar daarenboven de kooper bedrogen wordt, naardien het versje verminkt en vol fouten is.

— *Amsterdam*, 3 Oct. Door het onweder zijn aan den Haarlemmerweg gisteren avond drie koeijen doodgeslagen en een verdronken. Aan de overzijde van het IJ is de bliksem in een molen geslagen, die daardoor geheel afgebrand is.

— *Eindhoven*, 3 Oct. Gisteren had in ons naburig dorp Leende het volgende ongeluk plaats. De zoon der weduwe *van Dijk* was met drie zijner gezellen op de jagt; bij droeg zijn geweer op den rug; ongelukkig ging het af, zoodat hij het schot door het achterhoofd kreeg ten gevolge waarvan hij kort daarop is bezweken.

— In de gemeente Zwartsluis is de cholera uitgebroken.

— Den 3den October is in de zaal *Frascati*, te Amsterdam, eene door den heer *J. Stuart* bijeengeroepene vergadering gehouden, om aan te hooren het verslag door dien heer uit te brengen van eenen last, hem door den volksraad der Hollandsche-Afrikaansche republiek opgedragen. Ongeveer zeventig personen waren aanwezig. De heer *Stuart* trad in vele wetenswaardige bijzonderheden betreffende de geschiedenis, de opkomst en den tegenwoordigen toestand der gezegde republiek, hare voortbrengselen, de voornaamste artikelen van in- en uitvoer, enz. Eindelijk kwam hij weder op de hem toevertrouwde zending, namelijk het bevorderen der emigratie derwaarts van Protestantsche Nederlanders en het, op zekere voorwaarden, aan eene op te rigten maatschappij verkoopen van 300,000 morgen land, à *f* 4 per morgen. Op voorstel van den heer *Stuart* werd eene commissie benoemd, om de zaak te onderzoeken en in eene nader te beleggen vergadering verslag van hare bevinding te doen. Tot leden dier commissie werden bij acclamatie aangewezen de heeren: *C. Faber Boissevain, H. Croockewit, C. P. van Eeghen, C. Hartsen, J. Spengler* en Mr. *J. W. van der Meer de Wijs*.

Oosterhout, 4 Oct. Gisteren vierden alhier hun gouden huwelijksfeest *Jacobus van de Kieboom* en *Henrica Verhulst*, omringd van eene talrijke schaar kinderen en kindskinderen, beide den besten welstand genietende. Het is opmerkelijk, dat in de laatste vijf maanden drie gouden huwelijksfeesten binnen deze gemeente zijn gevierd geworden.

ENGELAND.

Londen, 1 October. In eene meeting te Sheffield is het besluit genomen, om bij het ministerie van buitenl. zaken eene petitie in te dienen, waarin de regering wordt verzocht om spoedige en beslissende maatregelen te nemen, ter onmiddelijke ontruiming der Vorstendommen door de Russische troepen, en om aan Rusland al de kosten te doen dragen van zijne onwettige handelwijze, en om tevens van Engelands zijde te voorkomen, dat eene nieuwe inbreuk door den Czaar op de regtvaardigheid en de verdragen gepleegd wordt.

Hierop nu is van wege lord Clarendon een antwoord aan deze vergadering gezonden, waarin hij zegt, dat de Britsche regering zeer gevoelig is voor den slag, die aan de onafhankelijkheid van Turkije toegebragt is door Rusland, hetwelk door geweld bezit genomen heeft van een gedeelte van het Ottomannische rijk; en daar nu Hr. Ms. regering steeds overtuigd is, dat het behoud der onafhankelijkheid van Turkije een noodzakelijk vereischte is, niet alleen voor de belangen van Engeland, maar ook voor de algemeene belangen van Europa, kunnen de petitionnarissen verzekerd zijn, dat Hr. Ms. bewind geen enkelen martregel zal nalaten, die het geschikt acht, om eene zoodanig gewigtig doel te bereiken.

— Door sommige Engelsche bladen wordt gezegd, dat de Engelsche vloot onder den admiraal *Corry* niet naar de Middellandsche Zee bestemd is, maar dat zij tot den 14den in het gezigt van de kust moet kruissen, als wanneer ze naar Spithead terug zou keeren. Ook spreekt men van een geheim bevel, dat de admiraal eerst in zee zou mogen openen. Te midden van deze onzekerheid erkent de *Morning Herald* echter zelf, dat de eerste bestemming van deze vloot, namelijk de Middellandsche Zee, herroepen is.

— Een vreeselijk ongeluk heeft op den spoorweg tusschen Dublin en Cork plaats gevonden. Negentien personen werden gedood of hoogst gevaarlijk gewond. Vrouwen werden door midden gebroken en mannen onthoofd en op de schrikkelijkste wijze geledenbraakt. Verlangend ziet men nadere berigten omtrent dit noodlottig geval te gemoet.

— Een emigranten schip is op de kust van Barra, een der Hebridische eilanden vergaan. Van eene bemanning van 450 menschen zijn er slechts 102 aan den dood ontrukt.

DUITSCHLAND.

Het overbrengen van de Hongaarsche kroon en verdere insigniën naar Weenen, heeft den 29 September met veel plegtigheid en luister plaats gehad. Deze kostbaarheden zijn aldaar tentoongesteld en voorts met hetzelfde ceremonieel naar Ofen teruggebragt. Er is een plegtig *Te Deum* wegens deze gelukkige gebeurtenis in tegenwoordigheid des keizers gevierd.

— De Oostenrijksche regering heeft in den jongsten tijd onderscheidene maatregelen genomen, om den handel met Italie aanmerkelijk te bevorderen, en wel in het bijzonder den sluikhandel van uit Zwitserland en Sardinie zoo bezwarend te maken, dat voor de sluikhandelaars het voordeel, hetwelk zij uit de overtreding der tolregten willen trekken, met zoo groote gevaren gepaard gaat, dat zij dit bedrijf waarschijnlijk zullen laten varen.

— Te Asch, in Boheme, is den 15den September een vreeselijke brand uitgebroken, welke binnen 5 uren 27 huizen en 39 schuren vernielde.

Den 24 Sept. heeft de eerste proefrid op den Semmeringer spoorweg plaats gehad. De weg in den grooten tunnel van 200 roeden werd in 5 minuten afgelegd. Deze proeftogt is in allen deele naar wensch afgeloopen. Men voedt de hoop, dat de geheele Semmeringer baan nog in den loop der maand October gereed zal zijn.

— Indien men geloof mag slaan aan de *Austria*, dan zou de tegenwoordige voor den handel zoo belemmerende toestand van den Sulinamond de aandacht van de handelswereld op nieuw gevestigd hebben op het plan, om eene nieuwe communicatie tusschen de zee en den Donau, en wel bij Kustendschè te openen. Reeds moeten zoo men zegt, twee Engelsche ingenieurs in alle stilte bezig zijn op het terrein zelf opmetingen te doen voor een spoorweg, terwijl anderen bouwstoffen verzamelen voor eene vroeger beraamde kanalisatie.

— Men verzekert, dat de buiten 's lands te sluiten leening van 30 millioen aan het huis *Rothschild* ter negociëring is opgedragen.

— Men zegt, dat het Velenenermeir bij Stoelweissenburg, aan welks oevers zoo dikwijls veldslagen geleverd zijn, van wege de regering zal droog gemaakt worden, op het voorbeeld van het Haarlemmermeir. Hierdoor zullen ongeveer 40,000 morgen goede grond gewonnen worden.

— Men wil, dat bij de aanstaande zitting der Pruissische kamers, de bestaande eerste kamer zitting zal nemen, en dat eerst later de koning gebruik zal maken van het praerogatief hem door de jongst aangenomen wet verleend, om zelf de leden dier kamer te benoemen.

— Terwijl te Weenen eene bijeenkomst plaats had van alle Katholieke vereenigingen in het land, is ook te Berlijn een Protestantsch congres vergaderd geweest. In de eerste bijeenkomst van dit congres, die door den Pruissischen minister-president *von Manteuffel* werd bijgewoond, is beraadslaagd over het voorstel om de Augsburgsche geloofsbelijdenis tot grondbegrip van de geloofsleer van alle Evangelische Christenen in Duitschland te verklaren. Het voorstel vond algemeenen bijval en werd met bijna eenparige stemmen aangenomen. Te gelijk werd verklaard, dat dit besluit de Christenen van alle afdeelingen der Duitsche Protestantsche kerk volkomen vrijheid laat, om de geloofsbelijdenis van hun kerkgenootschap te blijven aankleven. Het aantal aanwezige leden, zoo predikanten als leeken, bedroeg omtrent 1400.

— Onlangs werd het gerucht verspreid, dat de senaat van Hamburg, hoewel de Duitsche bondsvergadering zich daartegen reeds vroeger verzet had, voornemens was de in 1850 aangenomene doch nog niet ten uitvoer gelegde staatsregeling weder aan de burgerij ter aanneming aan te bieden, waarop onmiddelijk door de gezanten van Oostenrijk en Pruissen te Hamburg, eene waarschuwing aan den senaat is gerigt. De depêche, waarin hun tot dit protest de last wordt gegeven, behelst de verklaring, dat de bondsvergadering nooit de invoering eener staatsregeling zal toestaan, waarin het grondkarakter van het gezag der stedelijke regering, zooals dit tot nu toe bestond, niet zorgvuldig werd gehandhaafd.

— De nestor der Duitsche botanisten, *F. A. A. de Braauw*, is in den ouderdom van 88 jaren te Salzburg overleden.

— Het schijnt dat de aangelegenheid van *Costa* bijgelegd is. De heer *Brown*, eerste drogman bij de Amerikaansche legatie te Konstantinopel, heeft zich naar Smirna begeven, met last, zoo men zegt, om den vlugteling naar Engeland te zenden, krachtens eene tot stand gebragte overeenkomst.

— De Noord-Amerikaansche regering is, naar men verneemt, willens zekeren heer *Beck* tot consul te Frankfort te benoemen. Daar deze aan den Badenschen opstand heeft deel genomen en eerst later het Amerikaansche burgerregt heeft verworven, twijfelt men zeer of de senaat en de overige diplomatieke agenten aldaar een zoodanig persoon in deze kwaliteit zullen willen toelaten.

— Uit Weimar wordt gemeld, dat de commissie in den landdag, aan welke het onderzoek van het voorstel tot wederinvoering van de doodstraf en de straf van stokslagen is opgedragen, zich eenparig tegen dit voorstel heeft verklaard.

— De koning van Pruissen heeft een aanzienlijk geschenk uitgeloofd voor de vervaardiging van een Nederlandsch woordenboek, hetwelk zoowel de Vlaamsche als de Hollandsche taal moet bevatten. De bewerking van een dusdanig woordenboek is aan het Hollandsch-Belgisch taal-congres aanbevolen.

— De gemalin van *Dom Miguel* is den 19 dezer v een zoon bevallen, welke vervolgens met de gebruik lijke plegtigheden aan de aanzienlijke Portugezen, well voor deze gelegenheid uit Lissabon waren aangekome is voorgesteld.

ZWITSERLAND.

De Zwitsersche bondsraad heeft den 30 September e groot diplomatiek diner gegeven, waaraan behalve al vreemde gezanten, mede de leden der deputatie uit Te sin deel hebben genomen.

— Het berigt, dat de groote raad van Tessin concess heeft verleend tot het aanleggen van den Lukmanie spoorweg, werd in Turin met levendige belangstelli ontvangen. In alle gedeelten van Piemont verwacht me van deze regtstreeksche verbinding met de Zwitsersch kantons, de beste gevolgen voor het handelsverkeer tu schen de beide staten.

De staatsraden van Wallisserland en van het kanto Waadt, hebben het verdrag geratificeerd, door hun gevolmagtigden met de Sardinische regering gesloten wegens het aanleggen van een nieuwen weg over de grooten St. Bernard. Deze weg loopt ten deele do een tunnel van bijna een uur gaans.

— Van de zijde der Oostenrijksche regering worde bij voortduring aan Zwitserland allerlei zwarigheden i den weg gelegd. Bij de verbetering van de commun catie, zoo te water als te land, in zoo verre die m het Oostenrijksche grondgebied in eenige aanraking kom wordt elke medewerking door haar afgewezen. Dit mede het geval ten aanzien van de reclames van de Zwitserschen bondsraad tegen het verbod van uitvo van granen uit Lombardije, waartoe toch de Oostenrijk sche regering, krachtens een bestaand verdrag met Zwi serland, niet geregtigd is.

— Te Lausanne worden thans vier nieuwe stoombo ten gebouwd, bestemd om op het meir van Genèv eene regtstreeksche en bespoedigde communicatie m deze stad te onderhouden.

FRANKRIJK

— Een der Parijsche dagbladen, de *Assemblée Natio nale*, meent te kunnen verzekeren, dat te Olmutz d goede verstandhouding ten opzigte van de Levantsch kwestie hersteld is tusschen al de mogendheden, d deel hebben genomen aan de conferentiën te Weenen dat de onderhandelingen hervat zijn en dat binnen kor ten tijd een onverhoopte schikking zal tot stand komen

De *Indépendance Belge* dit heugelijk nieuws mede deelende, vraagt echter te regt, hoe die goede ver standhouding in dier voege te Olmutz hersteld hee kunnen worden, daar de vertegenwoordigers der mo gendheden, geheel in strijd met hetgeen men eerst ge zegd heeft, zich niet derwaarts begeven hebben. Zo heeft b. v. de Fransche gezant, Weenen gedurende d dagen van het kamp bij Olmutz, niet verlaten, terwij de half-officieele Fransche dagbladen doen opmerken dat wel is waar lord *Westmoreland* zich naar Olmut heeft begeven, maar als generaal, om daar van d militaire manoeuvres der Oostenrijksche troepen getuig te zijn, en volstrekt niet in zijne kwaliteit van diplo maat en vertegenwoordiger van Engeland bij de con ferentie te Weenen. Evenmin als de Fransche gezan is de Pruissische te Olmutz geweest. De conferentie van Weenen zijn dus te Olmutz niet hervat kunne worden, ten minste niet door al de vertegenwoordige der mogendheden, omdat noch Frankrijk noch Pruisse daar vertegenwoordigd waren.

Overigens bevestigt de *Assemblée Nationale*, wat reed door middel van de telegraaf bekend was geworden namelijk dat de keizer van Oostenrijk, op uitnoodigin van den Czaar, een paar dagen te Warschau is gaa doorbrengen. Zoo als men weet is de koning van Pruis sen mede op het onverwachts naar die stad vertrokken Men mag daaruit veilig opmaken, dat deze drie mo gendheden het in allen gevalle wel eens zijn of zulle worden.

Reeds is in een vorig nommer gemeld, dat ook d *Oest. Corresp.* den uitslag der conferentien te Olmut als gunstig voor het behoud van den vrede beschouw Het bedoelde artikel luidt ongeveer als volgt: »Hoew niet in staat om ten opzigte van de conferentien va Olmutz bijzonderheden mede te deelen, meenen wij even wel te kunnen verzekeren, dat Rusland in de onder handelingen aldaar den wil heeft te kennen gegeven niet alleen om den Europeschen vrede te handhaven maar ook om aan de Verhevene Porte een middel aa de hand te doen, door hetwelk het geschil zal kunne worden vereffend, zonder dat de waardigheid en d onafhankelijkheid van Turkije, daardoor eenigermat afbreuk lijdt.” Het middel waarvan hier gesproke wordt, bestaat, zoo men zegt in eene collectieve ver klaring aan Turkije, inhoudende dat uit de aannemin der Weener nota hoegenaamd geen gevaar voor de sou vereine regten des sultans ontstaan zal.

Te Parijs was het gerucht in omloop, dat een bui tengewone koerier met belangrijke dépêches naar St Petersburg vertrokken was, om daar den 5den aan te komen; een dergelijke koerier zou ook uit Londen der waarts vertrokken zijn, waarschijnlijk ten gevolge va de besluiten, die in een buitengewonen ministerraa genomen zijn, welke den 1sten dezer gehouden is.

— Er zijn thans een aantal nadere bijzonderhed bekend geworden, nopens het bereids gemelde ongel op den spoorweg van Bordeaux. Het was een goe rentrein en een passagierstrein (waarin zich ook heer *Magne*, minister van openbare werken, bevond die tegen elkander zijn geloopen. Het schijnt, dat goederentrein in last had om de reis slechts tot 3 40 m. van den morgen van den 18den dezer, voort zetten, doch dat de chef van dien trein misleid door toen nog heerschende duisternis, zich, bij het zien zijn horologie, vergistte, en de reis langer voortzett met het ongelukkig gevolg, dat men op de hoogte va Poitiers, op het onverwachts, tegen den passagierstre liep. De goederentrein door twee locomotiven en ander door eene locomotief voortgesleept wordende, w de herhaalde schok allervreeselijkst. Van den goede rentrein werd de chef letterlijk vermorzeld, zoodat m ter naauwernood de flarden van zijn ligchaam, in een kist heeft kunnen bijeengaren; de machinist en de sto ker werden mede op de plaats gedood. De beide loco motiven van den goederentrein vielen dwars langs de weg; die van den passagierstrein liep met de eerst wagons onder die locomotieven door, waardoor ee groote opeenstapeling van verbrijzelde rijtuigen wer

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 30 November 1853, No. 95.

rmd. Al de rijtnigen van de passagierstrein wer-
verbrijzeld en langs den weg gesmeten, een rijtuig
klasse rolde van den 7 à 8 meters hoogen weg
beneden, en kwam ten onderste boven te land;
le wagons zijn letterlijk tot splinters geslagen. De
on-salon, waarin zich de minister van openbare
ken met zijn secretaris bevond, geraakte door den
k los, en rolde achteruit, zonder dat beide heeren
g noemenswaardig letsel bekwamen. Minder geluk-
was het met de andere reizigers gesteld, waarvan
meesten belangrijke wonden en beenbreuken ontvin-
Onder dezen bevindt zich de heer *Rodrigue*,
missionair van Parijs, met zijne vrouw, zoon en
enier, welke laatse in een wanhopigen toestand
eert; vervolgens de heer *Pedro d'Elgado*, afgevaar-
e bij de Spaansche Cortes, met zijne vrouw, en de heer
uel Laguia-Sampro mede afgevaardigde bij de Cortes.
chef van den passagierstrein, die zich in den eer-
bagagewagen bevond, stak, toen hij het gefluit
den aankomenden goederentrein hoorde, in doode-
ongerustheid het hoofd boven het rijtuig, om te
wat er gebeurde; op hetzelfde oogenblik had de
ok plaats, en de ongelukkige werd met een enkelen
, als geschiedde het door het mes eener guillotine,
hoofd, het hoofd rolde langs den weg en de romp
in het rijtuig terug. Ook de machinist en de sto-
werden gedood. De heer *Sussenay*, inspecteur, die,
mits de minister de reis mede maakte, gemeend had
ts op de locomotief te moeten nemen, sprong, toen
het gevaar zag naken, op de trede der locomotief,
einde beter voor zich uit te kunnen zien; toen de
ok plaats had werd hij hoog in de lucht gesme-
en kwam dertig voet buiten den weg te land, met
kkig slechts ligte kneuzingen. Ten spoedigste was
heinde en ver hulp toegesneld. De grootste schrik
schte door dit vreeselijke ongeluk in den omtrek.
is overigens een geregtelijk onderzoek ingesteld.

— *Parijs*, 2 October. Ten gevolge van het spoorweg
eluk van Poitiers, moet de heer *Magne*, minister van
enbare werken, zeer ongesteld zijn; het ongeluk heeft
zeer getroffen, te meer, daar de spoed, die, op zijn
, met de reis gemaakt werd, eene der oorzaken is
weest waarom de treinen elkander hebben ontmoet.

— De generaal *Narvaez* zal niet voor in het einde
er maand naar Spanje terugkeeren. De zending maar
eenen, die zijne regering hem met geweld heeft wil-
opdringen, is thans aan een jong en onbekend offi-
r van de koninklijke garde opgedragen. In eene zoo
rschillende keus, kan de generaal welligt eene belee-
ging zien.

— Men verzekert, dat het eskader, onder bevel van
schout bij nacht *Charner*, order heeft bekomen om
spoedigste naar Cherbourg te verzeilen.

— Bij het naderen der gevreesde cholera, worden hier
ds de noodige maatregelen genomen, om haar zoo
ed mogelijk te keer te gaan. Onder de honderde voor-
hoedmiddelen, die van verschillende zijden worden
gepreezen, schijnt men zich bijna bij uitsluiting te
llen bepalen bij het onlangs aangegeven middel, om
per tot afleider van het kwaad te bezigen. Er zijn
, die reeds koperen ringen, zelfs pantsers en voet- en
iestukken deden vervaardigen, om bij het uitbreken
cholera, als voorbehoedmiddel te dragen.

— In sommige departementen heeft men veel over-
van wolven en vossen, die er bij geheele scharen
schijnen.

Parijs, 3 Oct. Men blijft hier zeer hopen op eene
ling der graanprijzen; te meer, daar de gemeente-
sturen zich zulke groote opofferingen moeten laten
gevallen om den prijs van het brood dusdanig te
minderen, dat het onder het bereik van den arbeider
ijft. Het gemeentebestuur van Parijs o. a. moet zich
dien einde eene uitgaaf van nagenoeg fr. 1.000.000
r maand getroosten.

— Uit de departementen wordt gemeld, dat er de
fecten strenge maatregelen nemen tegenover de koffij-
houders en herbergiers, wier inrigtingen in ver-
chillende plaatsen, op last der overheid, gesloten zijn.
n en ander is het gevolg van eene zekere gisting, die
oor de graankwestie in vele departementen heerscht.
ooral op de marktdagen is men veeltijds verpligt de
ndarmerie op de been te brengen, ten einde de orde
e handhaven.

— Eene treurige, doch reeds sedert lang voorziene
ebeurtenis is heden eindelijk tot stand gekomen De
wereldberoemde sterrekundige *Francois Arago*, is na-
melijk gisteren avond ten 6 ure op het observatorium
alhier overleden. De academie van wetenschappen,
waarvan hij de perpetuële secretaris was, heeft heden,
als bewijs van rouw, hare gewone zitting niet gehou-
den. Overmorgen zal de plegtige begrafenisplegtigheid
plaats hebben.

— Men zamelt hier inschrijvingen, ten einde op de
graven van *Soulié* en *Balzac* monumenten te kunnen
plaatsen.

— Rusland heeft dit jaar eens zoo veel Champagne
besteld als het vorige jaar. Een der voornaamste hui-
zen van Epernay heeft een agent in Rusland, die bij
uitsluiting belast is met het verkoopen van Champagne
aan de rijke Russen; die agent wordt hooger bezoldigd
dan de meeste ambassadeurs; hij geniet eene jaarwedde
van 100,000 francs, hetwelk ten bewijs kan strekken
van het enorme gebruik, dat men in Rusland van
Champagne maakt.

— Op den Noorderspoorweg heeft aan het station van
Enghein weder een ernstig ongeluk plaats gehad. Van
de locomotief van een trein, die gereed stond om pas-
sagiers in te nemen, is namelijk de stoomketel gespron-
gen, met het gevolg, dat de machinist en een wachter
gedood zijn. Gelukkig, dat de reizigers zich nog in de
wachtkamers bevonden, vermits het ongeluk anders we-
der vreeselijke gevolgen zou gehad hebben.

AMERIKA.

Men verneemt uit New-York, dat den 8 Sept. een verschrikkelijk ongeluk op de Hudson rivier heeft plaats gehad. De stoomboot *Bay-State*, die geregeld van de Fall rivier naar New-York vaart, had eerstgemelde stad verlaten en reeds de helft van haren togt afgelegd, toen tusschen New-Haven en Brideport een der armen van de machine, men weet niet waardoor, plotseling brak en op den stoomketel met een vervaarlijk geraas nederviel. Deze werd hierdoor voor een gedeelte verbrijzeld, zoodat de damp onmiddelijk zich naar alle kanten verspreidde en in de kajuit drong. Men kan zich onmogelijk een denkbeeld vormen van den schrik, die zich alstoen van de passagiers meester maakte. Velen hunner wierpen zich uit de ramen en klampten zich van buiten aan de stoomboot vast. Anderen zochten eene opening door de deur, waardoor de brandende stoom nog meer gelegenheid vond om binnen te dringen, zoodat het bijna overal stikdonker werd. De kapitein gaf daarop eenige noodseinen, die gelukkiglijk het gevolg hadden, dat na verloop van een kwartier uurs de stoomboot *Connecticut* ter redding kwam aanschieten, op welke al de passagiers, ten getale van 160 werden overgebragt. 12 of 14 hunner werden ernstig gewond, waaronder 2 à 3 doodelijk.

— Eene telegrafische dépêche had bevestigd, dat in den morgen van den 9 dezer, het overblijfsel van de tafelrots bij den waterval van Niagara, met een vervaarlijk geraas was ingestort.

— Wanneer men eenig geloof mag slaan aan eenige Noord Amerikaansche dagbladen, met de laatste mail aangebragt, dan zouden de Vereenigde Staten weldra in eene vreemdsoortige verlegenheid geraken, de verlegenheid van den overvloed.

Uit het laatste verslag, betreffende den staat der nationale schatkist, dd. 29 Aug., blijkt namelijk, dat de bondgenootschappelijke kas alstoen een overschot van 27 millioen dollars bezat; waarschijnlijk zal deze som op het einde van het jaar nog aanmerkelijk hooger zijn.

Daar deze gelden eene bestemming dienen te erlangen vraagt men zich af, waartoe zullen ze gebruikt worden?

Sommigen stellen voor deze som aan te wenden tot totale uitdelging der openbare schuld, anderen tot het aanleggen van openbare wegen: tot aankoop van het eiland Cuba, of van eenige provinciën van Nieuw Mexico, die door de Vereenigde Staten zoo zeer begeerd worden; anderen eindelijk ter voltooijing van den spoorweg van New-York naar San Francisco, die de Atlantische Zee met de Stille Zuidzee zou verbinden. Zoo als men ziet, ontbreekt het niet aan ontwerpen aan gene zijde van den Oceaan.

— Uit Liverpool meldt men de aankomst der *Asia*, met berigten uit New-York tot 21 Sept. Het vaartuig heeft 236,000 dollars aan boord. De stoomboot *Hansa* van Bremen, was den 20sten gelukkig, maar met beschadigde machines aldaar gearriveerd. Uit New-Orleans worden ongunstige berigten ontvangen, betreffende de verwoestingen, die de gele koorts in de plantages rondom de stad en de kleine dorpen langs de kust aanrigt. In de stad was het met den gezondheidstoestand beter. Den 20sten had te New-York een zoo hevige storm gewoed, dat bijna alle verkeer was afgebroken. — Volgens brieven uit Havana, van 9 September, waren de vooruitzigten op Cuba zeer donker. Eene epidemie, die met de cholera veel overeenkomst had, rigtte groote verwoestingen aan, vooral onder de negers, matrozen en soldaten. Op plaatsen waar vroeger 200 à 300 slaven arbeidden, zijn er thans ter naauwernood genoeg overig om de dooden te begraven. Het *New-York Journal of Commerce* meldt, dat de gezanten van Oostenrijk, Rusland en Pruissen een protest hebben ingediend tegen de handelwijs van den kapitein *Ingraham*.

Uit Vera Cruz wordt gemeld, dat *Santa Anna* strenge maatregelen neemt tegen de bandieten en 60 van hen op een dag ter dood heeft veroordeeld. De president versterkte zijne armee en er was sprake om Vera Cruz te bevestigen. Van de leden van het oude bestuur is don *Rafael Yuzunga*, gewezen gouverneur van Puebla, in het kasteel van San-Juan d'Ulloa opgesloten. Don *Manuel Roblez*, vroeger minister van oorlog onder *Arista* is naar Queretano verbannen, waar hij zijn vonnis afwacht. *Antonio Haxa Famaxis*, minister van finantien, heeft zijne demissie bekomen, maar met verlof om in Mexico te blijven.

— Uit New-Castle verneemt men het heugelijke berigt, dat de cholera aldaar zeer aan het afnemen is. Eergisteren hadden zich aldaar slechts 20 ziektegevallen voorgedaan. Tot dusverre zijn daaraan 1362 lijders bezweken, en in Gateshead 437.

— Even als de melaatschheid genezen kan worden door de Hydrocotile Asiatica, kan ook zoo de gele koorts, deze geduchte geesel van Amerika, genezen worden. Eene oude vrouw van Caraccas is de uitvindster van dit geneesmiddel, hetwelk bestaat in het afgetrokken sap van de bladen der *Verbena*, die men tot dit doeleinde eerst fijn stampt, en waarvan men alsdan den lijder drie malen daags eene kleine hoeveelheid in een lepel, en elke twee uren lavementen toedient, tot dat de darmen leeggespoeld zijn. De geneesheer *Gavin*, van Carracas, heeft daarover aan de geneeskundige celebriteiten van West-Indië geschreven, met bijvoeging, dat hij bij deze behandeling slechts zeer weinig lijders heeft zien sterven.

AFRIKA.

De *Colonization Herald* meldt, dat de wegen door Zuid-Afrika, bekend en afgelegd door de heeren *Oswell* en *Levingston*, de ondernemingszucht van eenige Engelsche kooplieden hebben opgewekt, die, de sporen van genoemde heeren volgende, het meir van N'gamy weder ontdekt hebben, aan welks bestaan zoo velen, na de tijding der eerste ontdekking, twijfelden. Een gedeelte dier kooplieden heeft de oevers van dat meir naauwkeurig onderzocht en bevonden, na het in zijn geheel omgetrokken te hebben, dat het eene lengte heeft van 60 mijlen bij eene breedte van 14 mijlen. Zij zijn voorts tot de meer belangrijke wetenschap gekomen, dat dit meir, met zijne talrijke ondergeschikte stroomen, de noodige vereischten bezit voor een uitgestrekt netwerk van binnenlandsche scheepvaart.

De heer *Campbell*, een van de kooplieden die aan bedoeld onderzoek deel nam, zegt, in een brief die het verhaal zijner lotgevallen behelst, dat de inboorlingen, die aan de boorden van het meir gevestigd zijn, van eene opmerkenswaardige verstandsontwikkeling blijken gaven. Zij deelden hem mede, dat een groot eind verder, in eene noordwestelijke rigting, een ander meir bestaat, hetwelk veel uitgestrekter is dan dat van N'gamy, alsmede een hooge bergketen, die zich op een grooten afstand in eene noordelijke en zuidelijke rigting uitstrekt. Ook verhaalden de inboorlingen van dertien groote rivieren, binnen een afstand van ongeveer 400 mijlen, ten noorden van de Zambeze.

Na het meir van N'gamy omgetrokken te zijn, bereikten de kooplieden de rivier Teouge, een breede in westelijke rigting vloeijende stroom, en dreven daar handel met Lebele, het opperhoofd van een magtigen Mohoka-stam, van wien zij reeds veel hadden hooren spreken. Zij trokken vervolgens 150 mijlen verder op, bij elke schrede nieuw land ontdekkende, doch werden toen gestuit door zwermen vergiftige vliegen, wier aanvallen noodlottig werden voor de paarden en ossen; diensvolgens keerden zij, doch met den meesten spijt, naar het meir terug. Van dit punt werden hunne rijtuigen ongeveer 300 mijlen langs de rivier Zonga vervoerd, door middel van cano's.

De heer *Campbell* verhaalt, dat hij overal sporen van Portugesche kooplieden gevonden heeft. Uit een en ander schijnt het zelfs te blijken dat het geheele district, thans eerst voor de wetenschap ontdekt, reeds lang bevorens bekend was aan de slavenhandelaars. Sprekende van het meir-district, zegt de heer *Campbell* het volgende: »De Portugezen drijven hier met de inboorlingen een bloeijenden handel in slaven en ivoor. Zij geven daarvoor in ruiling geweren, van beste constructie en wier loopen oneindig beter zijn dan die onzer gewone musketten. Ook voorzien zij de inboorlingen van kruid, roode en blaauwe geweven stoffen of kleederen, koralen en eene verscheidenheid van andere min belangrijke handels-artikelen. Zij komen van eene nederzetting aan de westkust, en de inboorlingen trekken naar het noordwesten van de stad Morami; men vereenigt zich dan bij de Zambeze en drijft onderling handel in de verschillende steden, die aan de oevers dier rivier gevestigd zijn. De slavenhandelaars voeren dan ook groote getalen slaven (voortspruitende van overwonnen stammen) en belangrijke hoeveelheden ivoor, met zich mede.''

Nimmer kwamen de bovenbedoelde kooplieden met de Portugesche slavenhandelaars in contact. Een jaar bevorens hadden deze fraaije geschenken gezonden aan het opperhoofd van het meir-district, met belofte hem een jaar later te komen bezoeken; intusschen vernamen zij echter, dat andere slavenhandelaars aan het meir handel dreven en voldeden daarom niet aan hunne belofte. Zoowel daar ter plaatse als elders in deze streken, gaan wetenschap en humaniteit hand aan hand, de wetenschap opende er nieuwe bronnen van wettigen handel en de wettige handel leidde er van zelf toe om onwettige en onzedelijke trafieken te keer te gaan. De aardrijkskunde — zegt de heer *Campbell* —, is verrijkt door deze tot dusver onbekende, maar belangwekkende streken; er is een winstgevende handel geopend en daaraan kan nog eene onbegrensde uitbreiding gegeven worden, alhoewel niet zonder risico en het verduren van groote ontberingen.''

De missionnaris *T. J. Bowen* heeft onlangs belangwekkende bijzonderheden openbaar gemaakt met betrekking tot Yarriba, in Midden-Afrika. Uit zijne waarnemingen schijnt te blijken, dat het koningrijk van Yarriba, of Yoela, zich westwaarts uitstrekt tot aan de grensscheiding van het rijk der Ashantijnen; aan de zuidwest- en zuidzijde is het alleen door het koningrijk van Dahomi en de Jaboo-gewesten gescheiden van de bogt van Benin. De bevolking is ongeveer een millioen zielen sterk. De inboorlingen, alhoewel zwart zijnde, hebben lange, sluike hairen en eene bijna Europesche houding. Het uiterlijk aanzien der landstreek is zeer prachtig; de werkelijkheid gaat alle beschrijving en verbeelding te boven. Het land is eene verhevene vlakte, veel gelijkenis op onze weiden hebbende, en is op riante wijze verdeeld door schoone stroomen van het heerlijkste water. Er zijn noch moerassen noch poelen en het klimaat is er van 75 tot 85 graden; somtijds klimt het tot 90 graden, doch nimmer tot 100, welk laatste in strijd is met vroegere opgaven. De producten zijn gom, specerijën, verwstoffen, kostbare houtsoorten, ivoor, goud, palmolie, enz. Niettegenstaande er geen regtstreeksche handel met de blanken bestaat, klimt de uitvoer van Midden-Afrika tot verscheidene millioenen dollars 's jaars. De heer *Bowen* verklaart de reden niet te bevroeden, waarom geene stoombooten de Niger, de Cola en ondergeschikte stroomen bevaren; hij meent, dat wanneer er stoombootdiensten gevestigd werden, de producten van het land ook door middel van stoombooten zouden worden vervoerd, in plaats, zoo als thans, door middel van karavanen door de woestijn. Daaruit zouden ontzaggelijk winstgevende zaken voortspruiten en is het wel waardig daarop de aandacht onzer handelaren te vestigen. De Niger en Cola-rivieren zijn bevaarbaar langs eene uitgestrektheid van vele honderde mijlen.

De heer *Bowen* heeft ook eenige bijzonderheden medegedeeld betreffende het taal-eigen van de inboorlingen van Midden-Afrika. De rassen, die Yarriba, Youla en Nufi bewonen, bezigen aan elkander verwante tongvallen, die echter weinig of geen overeenkomst hebben met die van andere zwarte volken. Het dialect van Yarriba is niet moeijelijk te leeren, als zijnde afgeleid van nog geen honderd en vijftig wortelwoorden, ieder uit twee woorden zamengesteld; desniettemin bevatten zij een overvloed van welberekende termen, vooral geschikt om den geest der zinsneden uit het evangelie, uit te drukken.

De inboorling van Yarriba kan, met oneindig meer waarheid dan de bewoners van steden, waarin b. v. de Engelsche gemeentewet heerschende is, zeggen »ieder is heer in zijn eigen huis,'' vermits zelf niet de koning, al ware het om een misdadiger op te sporen, in het huis van een zijner onderdanen dringen kan, zonder vergunning van het hoofd des gezins. Eene bijzondere instelling van dit zonderlinge volk is de Oboni, zijnde eene vereeniging, die in verband met de regering staat en voor de ten uitvoer legging en eerbiediging der algemeene wetten waakt, zonder eenig deel van de wetgevende magt uit te maken. Deze vereeniging zetelt in eene soort van Salomonstempel, uit drie hoven bestaande; het publiek wordt slechts in twee dier hoven toegelaten, zijnde de derde bij uitsluiting bestemd voor de leden der Oboni.

Ingezonden Stukken.

SOERABAYA 16 November 1853.

Aan
de Reductie van den Java-Bode.

Mijne Heeren!

Bij Gouvernements Besluit, d.d. 18 Mei 1853, No. 2, werd, in het belang van den Europeschen onderofficier en soldaat van het Nederlandsch Indische leger een spaarfonds opgerigt, ten doel hebbende zoowel om den soldaat, die thans reeds tot sparen geneigd is, daarin behulpzaam te zijn, als om bij den soldaat, die thans geneigd is om het overgehouden geld aan nuttelooze en schadelijke zaken te verspillen, de gedachten van sparen op te wekken, en op die wijze den geest van ordelijkheid aankweekende, den materieelen toestand van het leger te verbeteren.

De bespaarde gelden worden in 's lands kas gestort, en de teruggave, met bijpassing van 5% 's jaars, geschiedt bij verlating van de dienst, bij bevordering tot officier of militair ambtenaar en bij overlijden aan de erfgenamen; zij kan ook geheel of gedeeltelijk plaats hebben, bij het aangaan van een huwelijk, en in enkele gevallen, b. v. tot den aankoop van nuttige voorwerpen of voor een ander nuttig doel, ter beoordeeling van den kompagnies of detachements kommandant.

Bij de kompagnie werklieden te Soerabaya moet dit fonds veel bijval ten deel vallen. In de gelegenheid gesteld zijnde, deze mededeeling te doen, is mij dit te aangenamer, omdat ik vermeen, dat bij het groote publiek dit fonds niet algemeen bekend is, terwijl wij ons vleijen, dat het welligt tevens een wenk kan zijn voor fabrieken, werkplaatsen of inrigtingen, waaraan een talrijk personeel verbonden is, om, hetzij bij ligchamelijk ongeschikt worden, of bij tijdelijke ziekte of ongesteldheid, het lot van den betrokken persoon te verzachten, door hem in het gemis van zijn inkomen iets te gemoet te komen. Hetzelfde fonds kon ook een ander nut ten doel hebben, b. v. om tegen een kleine rente voorschotten te verleenen op pensioenen of uitbetalingen van commissie-gelden; daar toch de betrokkenen nu veelal hunne toevlugt moeten nemen tot geldschieters en woekeraars, hetgeen veelal met verlies van het grootste deel van hun pensioen of commissie gelden gepaard gaat.

Met verzoek deze missive in uw geacht blad te willen opnemen, heb ik de eer mij te noemen,

UwEd. Dw. Dienaar,
M.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar.*
Novemb .24	Engelsch	W. S. Lindsay	G. Western	Whampoa	1 Nov.	London
» .27	»	Oceanica	T. Barclay	Melbourn	24 Oct.	Singapore
» .—	Nederlandsch	St. Michael	P. J. Plinzinga	Batavia	25 Nov.	Anjer
» .—	»	Batavia	J. N. Bartholomeus	»	24 »	Rotterdam

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Novemb .26	Nederl. Indisch	Batavia	Tan Ingiok	Pekalongan	27 Nov.	
» .—	» »	Marzoek	Said Sahak	Tagal	22 »	Coulster.
» .—	» »	Mercurius	Walter	»	— »	
» .—	Zweedsch	Gottland	Tahraus	Padang	21 »	E. Moorman en co.
» .27	Nederlandsch	Ottolina	Prange	Rotterdam	7 Aug.	Maclaine, Watson en co.
» .—	Nederl. Indisch	Tadjil Moelook	Sech Hobies	Banka	17 Nov.	
» .28	Nederlandsch	Prins Frederik der Nederlanden	Huidekoper	Cheribon		Tiedeman en van der Burg.
» .29	Engelsch	Asie	L. Marchant	Samarang		B. Sanier, Suermondt en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Novemb. .26	Nederl. Indisch	stooms. Banda	Schmidt	Straat Sunda
» .27	Nederlandsch	Z. M. transp. schip Prins Willem Frederik Hendrik	kapt. luit. t/z. Buschman	Nederland.
» .—	Nederl. Indisch	stooms. Macassar	Schippers	Samarang.
» .—	» »	Indramayoe	Tan Tjing Tjoan	Palembang.
» .—	» »	Almansoor	Said Habassie	Cheribon
» .—	Nederlandsch	Jacobus	Kok	Rotterdam
» .—	Zweedsch	Anna Charlotte	Schmidt	Cowes
» .28	Nederl. Indisch	Kasbel Maas	Said Alwahat	Grissee
» .30	» »	Nagalaut	Winter	Samarang
» .—	Nederlandsch	Maasstroom	Heymans	Soerabaya

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch	Stad Nymegen	Mellink	Samarang	Tiedeman en van der Burg.
»	Aldebaran	Meyboom		»
»	Rotterdam	Vis	Soerabaya	Reynst en Vinju
»	Cortgene	Scott	Cheribon	»
»	Menado	Schaap		»
»	Mentor	Zeylstra		E. Moormann & co.
»	Jeannette *	Visser	Rotterdam	B. Kopersmit en co.
»	Catharina Maria	Gortmans		»
»	Passaroeang	Tullbrun	Passaroeang	»
»	Helena Christina	Bell		B. Sanier, Suermondt en co.
»	Australie	Tange		van Ommeren, Rueb en co.
»	Julie Claire	H. de Wijn	Pecalongan	Haager en Schuurman.
»	Henriette Klassina *	Hagen		de Weerdt, Ruyl en co.
»	Alblasserdam	Post	Soerabaya	Maclaine, Watson en co.
»	Christina Agatha	Lop		»
»	Ottolina	Prange		»
»	Derkina Titia	van Zijp	Samarang	Kreglinger Dummler en co.
»	Nijverheid *	Mooi	Soerabaya en Samarang	Paine Sricker en co.
Nederl. Indisch	Almansoor Sarie	Mocht Said	Bandjarmassing en Samarang	D. N. Buys en co.
» »	Salma	Said Alhabassij	Soerabaya	»
» »	Jadoel Wadoet	Said Asègaf	Padang	Coulster
» »	Alnoer	Sech Baharmoes	Samarang	»
» »	Djoharie	Mocht. Assiek	Pamanoekan	»
» »	Fathool Hair	Sech Olegie	Cheribon en Samarang	»
» »	Marzoek	Said Sahat		»
» »	Mercurius	Walter		
» »	Tadjil Moeloet	Sech Habies		
» »	Batavia	Tan Ingiok		
» »	Passekan	Tan Pik Giok		
» »	Blora	Holtz	Indramayoe	
» »	Walvisch	Said Alhadiet		
» »	Tjay Goan	Sech Aulagie		
Engelsch	Derwent	Sardine	Samarang	Hunter, Houghton & Co.
»	Allandale	Dewson	Sydney	»
»	Rowallan	Botton	Londen	Maclaine, Watson en co.
Amerikaansch	Lowell	Meacon	Samarang	Paine, Stricker en co.
»	Cecilia	Hjarne		Pitcairn, Syme en co.
Belgiesch	Julie	L. Meyer		Busing, Schöder en co.
Deensch	Johannes	Heldt		Bahre, en Kinder

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het N. I. schip *Batavia:* de heer *E. Bedier.*
Met het N. I. schip *Tadjil Moeloek:* de heer *H. Gelzardie.*

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. *Java:* de heeren *R. McMillan. — W. T. Martin. — J. Trail. — D. E. van Oosten. — J. Gijsing. — Z. M. troepen.*

Met Z. M. stooms. *Batavia:* de heeren *Beyerinck. — H. Combe en echtgenoot. — Scharree. — Alloway en echtgenoot. — J. Sparkes en* 1 *bediende. — Scott. — Goutier en echtgenoot. — Comolle. — Carestime. —* 3 *Europeesche militairen. —* 1 *Inlandsche vrouw. —* 5 *Chinezen. —* 1 *bediende.*

Met het N. I. stooms. *Makasser:* de heer *W. H. van der Horst. — Z. M. troepen.*

Met het Ned. schip *Jacobus:* de heer *G. H. J. Grouw. —* 2 *gepasporteerde militairen.*

Handelsberigten.

Aanvoer.

Van Soerab. en Sumanap per ned. ind. *Djelanie* gez. Said Mocht bin Alie.

19 st. koebeesten. *Said Mocht. Aijdiet.*

Van Pecalongan per ned. ind. schip *Oeij Sinjo.* gez. Kwee Samjang.

1040 pic. suiker. $372^{52}/_{100}$—$24^{50}/_{100}$ do. tabak. 11 krandj. houtskoolen 30 catj. jamoer 3 corg. tjelees. 1 chin. ledikant. 1 do. tafel. *Oeij Djien.*

Van Indramaijoe per ned. ind. brik *Fidha Rachman* gez. Sech abd Rachman Bilfagie.

2184 pic. rijst. 6 st. bloem potten. *van Elk.*

Van Hartlepool per ned. schip *Ottelina* kapt. Prange agt. MacLaine Watson en co.

800 ton steenkolen. *Agent.*

Van Banka per ned. ind. bark *Tadjil Moeloek* gez. Sech Said bin achmat Hobis.

9455 schuitj. tin. *Gouvernement.*

Van Singapore per ned. ind. stooms. *Java* kapt. G. Batten agent. MacLaine Watson en co.

35 coll. 3 kn. manufact. *Adam en* co.
3 bal manufact. *Said Aloei Satrie.*
10 vatj. en 1 kt. verf. *Joen Bouw.*
4 vn. olie 38 do, verf. 1 kt. groenten, *Tjia Oentiong.*
1 kt. kina. *McEwen en co.*
20 kn. wijn. *Anderson Tolson en co.*
7 kn. sigaren. *John Purvis.*
3 bn. divers. 2 kn. verf. *Keng Tiong.*
3 ton olie. *Tan Koengoan.*
1200 doll. specie. *Hunter Houghton en co.*
10 bn. ruwezijde. 7 do. manufact. 2 mn. was. 9 kn. zijde. *Said aloi Satrie.*
5 ton olie. 3 bn. manufact. *Said aloei Adood.*
3 zak en 2 kn. kramerijen. *Lim Wha.*
10 kn. zijde *Said abdulla bin Jaffar.*
16 tros eur. touwwerk. *Jacomettie en Landberg.*
2 bn. koopmanschapp. 3 do, manufact. 16 do. ruwe zijde. *Said mohamat Aijdiet.*
31 kn. opium. *N. H. M.*
20 zak. nagelen. 1 do. steenen. 4 vn. vischkuiten. 6 kn. visch *Bien.*
1 mand was. *Said abd. Hassan.*
f 5104 recepissen. *Pitcairn Syme en co.*
18 kn. paarl. sago. 50 zak tarwe. *Arathoon.*
8 kn. specie. *MacLaine Watson en co.*
18 vn. specie. *Sanier Suermondt en co.*
2 bn. manufacs. 2 mn. was. *Said Aloei Satrie.*
1 kt. specie. *de Weerdt Ruyl en co.*
12 kn. do. *MacLaine Watson en co.*
regalen en restant provisien.

Van Palembang en Cheribon per ned. ind. schoener *Indramaij* Tan Tjingtjoan.

Van Palembang.

$2^{7}/_{10}$ pic. chin. toendjoeng. 45 do. gedr. sisch. 30.000 st. kro 50000 st, kamplangs. 250 kruik pal. widjen. olie. 35 parn. potjes. 14 pic. zwart.peper. $1^{88}/_{100}$ do. was. 4450 ps. stroo 27 st. pal. zijde kleedjes. $2^{88}/_{100}$ pic. was. *de Gezagv.*

Van Cheribon.

49 corg. divers. manufact. *Keagoes Mohamat.*
$136^{2}/_{20}$ corg. divers. manufact. 2 pic. witt. uijen. *Moht. Sal*
1002 pic. rijst. 12 do. poeder suiker. 7 do. aardappelen. 6 do. suiker. 7 do. rooduijen. 2 do. knoflock. $^{1}/_{2}$ do. comijnzaad. katjang. 7 corg. bat. doeken. *Gezagvoerder.*
2 corg. batiek slendangs. *Mohamat Salee.*

Uitvoer.

Naar Nederland. via Samar. per eng. schip *Derwent* kapt. Ja

14 pic. wild. noten. 2 do. foelie. *Agent.*
132 pic. sapanhout. 56 do. rotting, *MacLaine Watson en co.*

Naar Cherib. en Samar. per ned. ind. schip *Justina* kapt. D

12 kn. vogelnestj. 200 do. thee. 10 do, longcloths. 166 pic. ijzer. *Oeij Tiangdjoen.*
28 kn. shirtings. *MacLaine Watson en co.*

Naar Soerabaya per ned. ind. bark *Elmach Lar* gez. Said bakar bin Hoesien.

5 bn. madapollams. *Adam en co.*
5 bn. blaauw drills. *Pitcairn Syme en co.*
1 kt. tuin. zaden. *Haager en Schuurman.*
1 kt. vuurwerk. 1 do. chin. speelkaarten. 20 corg. do. kamm kt. do. spiegeltj. en kramerijen. 1 do. glass. ruiten. 1 tromm ken. 7 pr. chin. muilen. *Tjia Ihoeij.*
5 kn. papier. en schrijfbehoeften. *v. Ommeren Rueb en co.*
1 kt. wit katoen. 1 do. gedr. do. 10 do. manufact. $15/_{2}$—$30/_{4}$ azijn. *E. Moormann en co.*
10 kn. manufact. 4 vatj. spijkers. 6 kn. bladkoper. *B. Sanier Suer en co.*
1 bendie. 1 stel do. tuig. *Zakara.*
300 zakk. tarwe. *J. Arathoon.*
5 bn. gekeperde katoenen. *Sech awab bin Soenkar.*
1 rijtuig. *Said Mocht. Aijdiet.*
100 kn. bier. *Kreglinger Dummler en co.*
6 kn. manufact. 1 do. eaude cologne. *Pitcairn Syme en co.*
3 kn. kat. goederen. en kramerijen. 1 pak do. sarongs. *Sech Buadeel.*
42 pic. zwt. peper. *Tjoe Eng.*
2 kn. eur. zwt. katoen. *Said mocht. Aijdiet.*
$4/_{2}$ en $^{1}/_{1}$ pijp. cognac. 7 kn. aarde en glaswerk. 4 do. glaswer mn. brandewijn. 2 vs. provis. 1 kt. do. 6 vs, amandelen. 10 hijnwijn. *Meckers.*
100 vs. verf. 2 kn. bladkoper. *H. Plump.*
8 kn. kramerijen. 1 do. kat. linten. *Pandel en Stichaus.*
1 ijzeren ketting. *Sech awab Joas.*

Naar Samarang en Soerabaya per stooms. *Java.* kapt. P. Batte

10.000 sp. matten. 24.000 do. zilv. specie, 2 vn. bier. *MacL Watson en co.*
8 kn. zilv. doll., *Sanier Suermondt en co.*
72 kn. 1 baal kat. goederen. *Adam en co.*

~~Naar Samarang per ned. ind. schip Hupkoeer gez. Nariedlen.~~

235 pic. ijzer. 40 vs. chin. verf. *Oeij Tiangdjoen.*

Naar Nederland via Padang per zweeds. schip *Gottland* kapt. Tah

53 pic. rotting. 326 ps. goenie zakk. $20/_{4}$ ledige vaten. 45 bn. stroo zakken. 200 st. kadjang. matten. $4^{80}/_{100}$ pic. goenie g *Burth Myrtle en co.*

Naar Rotterdam per ned. schip *Jacobus* kapt. E. J. Kok.

387 schuitj. tin. 40 pic. rotting. $3500^{80}/_{100}$ do. suiker. 2000 do. fij. *N. H. M.*
2 vn. vleesch. *Jacomettie en Landberg.*

Naar Samarang en Bandjermassing per ned. ind. schoener *Koen maas* gez. Kamalodien.

Lading voor Samarang.

4 kist gereedschapp. *Sanier Suermondt en co.*
18 vn. steen kolen. 17 vn lampen. *Martin Dyce en co.*

Lading voor Bandjermassing.

$47^{1}/_{2}$ pic. zwt. peper. 6 kn. manufact. 13 do. en 1 pak do. 5 naaigaren. 180 doz. theekommetj. 2 ps. java koperwerk. *de Ges*
1 eetservies. *C. W. King.*
20 korg. bat. doeken. 50 stuk rood katoen. 18 do. wit do. *H Ismail.*

Voor Samarang.

17 ps. daijak matten. $4^{0}/_{100}$ pic. was. 6 st. rotting goeden. 16 stroo deksels. *Mocht. Tabes.*

Naar Nederland via Soerabaya per ned. schip *China* kapt. J. G. A

388 schuitj. tin. *N. H. N.*

Naar Samarang per ned. ind. bark *Futhoor Rachman* gez. Said bin hassan Segaf.

1 rijtuig. *Zakara.*
46 kn. 25 bn. manufact. 100 ks. wijn. 1 pakje koperwerk. *T man en v. d. Burg.*
120 vatj. loodwit. 9 ks. portwijn. *Kreglinger Dummler en co.*
4 kn. manil. sigaren. 1 pak arab zijde tjindees. *Said Aloei Sat*
5 kn. manila sigaren. *Andreas*

Naar Cheribon per ned. ind. bark *Lachmadie* gez. Sech aboe b bin alie Alkaf.

331 pic. ong. katoen. 98 do. rotting. 11 do. trassie. 9 do. witt. mar. 5000 st. dakpannen. 1000 do. vloer steenen *Sech aboe b Bafadel.*
99 pic. ong. katoen. *de Gezagv.*
6 do. gambier. *Ong Liangbin.*

Naar Samarang per ned. ind. schip *Ellen* kapt. Lebert.

6 kn. modew. 4 do. wollen goederen. 1 do. parapluen. 2 do. hams. 2 md. mn. water. 1 kt. pennen. 2 do. modewaren. 2 sarongs. 1 do. was doek. 2 do. modewaren. 25 do. gember. wolle goederen. *Pandel en Stiehaus.*
10 kn. man. sigaren. 2 do. gew. sarongs. 2 do. gedr. katoen. 2 ravensdoek. 10 vn. loodwit. 5 bn. zakk. 1 kt kat. slendangs. gev. katoen. 1 do. modewaren. *Busing Schroder en co.*
1 kt. linnen. 2 do. zadels. 10 do. man, sigaren. *Martin Dyce en*
20 doz. portwijn. 2 do. sakken 3 vn. madera. 2 bn, cambricks. pic. wilde noten muscaat 1 kt. kramerijen. *Hunter Houghton e*
20 kn. madapollams. *N. H. M.*
1 geomb. rijtuig. 2 kn. koperwerk. 3 vs. boter. *v. Ommeren, en co.*
5 kn. cambricks, *Oeij Tiangdjoen.*
6 vs. boter. *Kopersmit en co.*
2 kasten. 2 kn. wijn. 1 vt. portwijn. *John Pryce en co.*
2 kn. absynthe. 1 tromm. kleederen. 1 pak. sigaren. *Vaupel e*
112 pic. staafijzers *Haager en Schuurman.*
19 bn. manufact. 898 pic. ijzer. 500 keld. genever. *Tiedeman d. Burg.*
5 kn. divers. *E. Moormann en co.*
5 kn. sigaren. *de Weerdt Ruyt en co.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINI